

מגילת אסתר מבוארת

"קרייתא זו היא הלילא" (מגילה יד ע"א, ערכין י ע"ב)
אציעה בזה את מגילת אסתר מבוארת בדרך שביררתי
בעניות הבנתי ומיעוט לימודי, לפי הפשטות המתחדשים
(כלשון רשב"ם תחילת פרשת וישב, עיי"ש באריכות), אולי
ייטב בעיני המהללים את ה' והיה זה שכרי. לטובת הקיצור
חסכתי מלציין מקורות רבים. מדרשי חז"ל ידועים, ובעיקר
מדרש המגילה שבבבלי מסכת מגילה סוף פרק קמא, וכן
פירושי הראשונים שלעתים נטו מפירושי חז"ל. תודתי לרעי
יקירי ר' אריאל דוד הי"ו שסייע בעדי בשלבים השונים. מה'
רועי אבקש על העתיד, שיזכנו למאור תורתו ולזכות את
הרבים, עם רעייתי היקרה ויוצאי חלצינו האהובים, ונעבדנו
בכל לב בדביר מקדשו.

יצחק מאיר יעבץ

להערות והארות על הביאור:
yhythavets@gmail.com

עימוד : איתמר חדאד
052-7051446

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו וצונו על מקרא מגלה.
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שעשה נסים
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה.

מגלת אסתר

פרק א

(א) ויהי בימי אחשורוש מסגרת הסיפור מקיפה יבשות
תבל בצל מאורעות היסטוריים שהשפיעו על העולם, אך
ההתרחשות בחצר המלכות היא קטנונית ומלאת תככים
ונכלולים. כך מתנהל העולם האנושי וכך חורץ האדם גורלות
עמים. הוא אחשורוש המלך מהדו – אסיה ועד פוש
– אפריקה שבע ועשרים ומאה מדינה ללא אירופה
האיגאית – יוון וגרורותיה, עמה הוא במצב מלחמה בשלב
זה (לעומת סיום המגילה).

(ב) בַּיָּמִים הָהֵם כְּשֶׁבַת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ עַל כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה – קרית הממלכה, ששכנה בעיר שנקראה גם היא שושן, במדינת עילם (דניאל ח ב).

(ג) בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֵּה לְכָל שָׂרָיו וְעַבְדָּיו חֵיל פָּרַס וּמְדֵי הַפְּרָתָמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת כָּל בְּעָלֵי הַתְּפִקִּידִים הַמְּמַלְכֵתִים מִכָּל רַחְבֵי הַמַּמְלָכָה, בָּאוּ לְפָנָיו וְהָאִימְפֵרִיָּה הַתְּנַהֲלָה בְּשֹׁטַח עַל יַד דְּרָגִים נְמוּכִים מְקוּמִיִּים.

(ד) בַּהֲרֵאתוֹ אֶת עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת יָקָר תְּפָאֶרֶת גְּדוֹלָתוֹ, מטרות תפלות, יָמִים רַבִּים שְׂמוֹנִים וּמֵאָתַיִם יוֹם, זמן ממושך, בתוספת זמני נסיעה, כשנה ללא הנהגה בשטח. חוסר האחריות לצרכי הנתינים בולט ובוטה.

(ה) וּבְמִלּוֹאת הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל הָעַם הַנְּמַצְאִים דְרִים או פועלים בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה אֲנָשֵׁי קְרִית הַמַּמְלָכָה לְמַגְדוֹל וְעַד קָטָן לְלֹא הַבְּדִלִי מֵעַמַּד מִשְׁתֵּה שִׁבְעַת יָמִים בַּחֲצַר גִּנַּת בֵּיתֵן הַמֶּלֶךְ.

(ו) חוֹר בְּרַפֶּס וְתַכְלֵת – סוגי האריגים שנפרשו לנוי אָחוֹז בַּחֲבֵלֵי בּוּץ וְאַרְגָּמָן – סוגי החבלים שהיו מתוחים עַל

גְּלִילִי כֶּסֶף נִיצְבִים וְעַמּוּדֵי אַבְנֵי שֵׁשׁ, וְהַהֲסָבָה הִיתָה עַל
מִטּוֹת זָהָב וְכֶסֶף שֶׁהוּצְבוּ עַל רִצְפַת בַּהֵט וְשֵׁשׁ וְדָר
וְסֻחָרְתָּ.

(ז) וְהִשְׁקוֹת אֶת הַסּוֹעֵדִים בְּכֻלֵּי זָהָב וְכֻלִּים יְקָרִים מִכֻּלֵּי
שׁוֹנִים וַיִּין מִלְכוֹת רַב כִּי־הַמֶּלֶךְ, רְאוּתָנוֹת יוֹצֵאת דּוֹפֵן.
(ח) וְהִשְׁתַּיָּה הִיתָה כְּדָת – כְּחֹק, לְמִרוֹת שֶׁאֵין אֲנִס
הַמִּפְקָח עַל כַּךְ כִּי בֵן יֶסֶד – קָבַע הַמֶּלֶךְ עַל כָּל רַב בֵּיתוֹ
הָאֲחֵרָאִים לַעֲשׂוֹת בְּרִצּוֹן אִישׁ וְאִישׁ מִבְּלֵי לֹאכּוֹף אֶת
הַחֹק. וְלִמִּרוֹת זֹאת הַחֹק נִשְׁמַר, כִּנְרָאָה מִחֲמַת הַפְּחָד.

(ט) גַּם וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָּה עֲשֵׂתָה מִשְׁתָּה נָשִׁים, הַהֲפָרָדָה בֵּין
אֲנָשִׁים לְנָשִׁים נִגְזָרָה מִהֲתֵרְבוֹת וּמִהֲבָדֵל מַעֲמָדֵי וְלֹא מִעֲרָכֵי
צְנִיעוּת, בֵּית הַמֶּלֶכָּה פָּנִימָה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אַחֲשׁוּרוֹשׁ
וְלֹא בַחֲצֵר שֶׁשֶׁם יֹשְׁבוּ הָאֲנָשִׁים.

(י) בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כָּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בַּיּוֹם אָמַר לְמַהוֹמֵן
בְּזָתָא חֲרַבּוֹנָא בְּגָתָא וְאַבְגָּתָא זָתָר וְכַרְכָּס שְׁבַעַת
הַפְּרִיסִים נַעֲדָרֵי תְאוּוֹת נָשִׁים הַמְּשָׁרְתִים אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ
אַחֲשׁוּרוֹשׁ.

(יא) לְהֵבִיא אֶת וְשְׁתֵי הַמְּלָכָה מִבֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל גִּינַת הַבַּיִת לְפָנָי הַמֶּלֶךְ בְּכֹתֵר מַלְכוּת לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת יָפִיָּה כִּי טוֹבֵת מְרָאָה הִיא צְנִיעוֹת אִין כֹּאן, שְׁלִיטָה מִעֲמָדֵית יֵשׁ וַיֵּשׁ.

(יב) וְתִמְאַן הַמְּלָכָה וְשְׁתֵי לָבוֹא בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים, בְּשֵׁל הַהִשְׁפָּלָה עַל הַיּוֹתָה כְּכֹלֵי בִידִיו, וַיִּקְצַף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעָרָה בּוֹ.

(יג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַשְּׂרָוִי בֵּינוֹ לְחַכְמִים יִדְעֵי הָעֵתִים כִּי כֵן מִשְׁפַּט דְּבַר הַמֶּלֶךְ תְּדִיר לְפָנָי כָּל יִדְעֵי דַת וְדִין.

(יד) וְהִקְרַב אֵלָיו תְּדִיר כְּרִשְׁנָא שְׁתֵּר אֲדַמְתָּא תְּרִשִׁישׁ מְרַס מְרַסנָא מְמוּכָן שְׁבַעַת שְׂרִי מַגְנָן מַמְלַכַת פְּרַס וּמְדֵי רֵאִי פָּנָי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים רֵאשְׁנָה בְּמַלְכוּת וּמַהוּוִים סַמְכוֹת עַלְיוֹנָה יַחַד עִם הַמֶּלֶךְ (גַּם עֲזָרָא נִשְׁלַח לַירוּשָׁלַיִם מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ אֲרַתְחַשְׁתָּא וּשְׁבַעַת יוֹעֲצִיו, עֲזָרָא ז' ד').

(טו) כְּדַת – כַּחֲוֹק מַה לַעֲשׂוֹת בְּמַלְכָּה וְשְׁתֵי עַל אֲשֶׁר לֹא עָשְׂתָה אֶת מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוּשׁ שֶׁנִּמְסַר לָהּ בְּיַד הַסָּרִיסִים.

(ז) וַיֹּאמֶר מְמוּכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים שַׁחֲשֹׁשׁ שִׁמְשֻׁפְטָה יֵיצֵא לְזָכוֹת בְּשֵׁל הַתְּבִיעָה הַמְּגֹוֹחַכַת וְהַסִּירֹוּב הַמּוּבֹן, לֹא עַל הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עֹוֹתָהּ – פִּשְׁעָה וְשִׁתֵּי הַמֶּלֶכָּה כִּי עַל כָּל הַשָּׂרִים וְעַל כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינֹוֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ יִשְׁפִיעַ עֹוֹנָהּ.

(ז) כִּי – כֹּאשֶׁר יֵיצֵא – יתפרסם דְּבַר הַמֶּלֶכָּה אֲשֶׁר מִיאֲנָה בַּמֶּלֶךְ עַל כָּל הַנָּשִׁים, הוּא יִגְרוֹם לְהַבְזוֹת בְּעֲלִיָּהֵן בְּעֵינֵיהֶן, וְעַד הַיּוֹם הִיָּה מַעֲמַד הַבַּעַל חֲזָק, בְּאִמְרָם הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ אָמַר לְהַבִּיא אֶת וְשִׁתֵּי הַמֶּלֶכָּה לִפְנֵי וְלֹא בָּאָה וְנַעֲשָׂה כֵן גַּם אֲנִי.

(ח) וְהַיּוֹם הַזֶּה תֵּאֱמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרַס וּמְדֵי אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת דְּבַר הַמֶּלֶכָּה דְּבָרִים דּוּמִים לְכָל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ, וְדֹאגַת מְמוּכָן כִּנְרָאָה מֵאֲמִירַת אֲשֶׁתּוֹ אֵלָיו, וְכַדִּי בְּזִיּוֹן וְקֶצֶף.

(ט) אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵיצֵא דְּבַר מַלְכוּת מִלְּפָנָיו לְהִיּוֹת כָּל אִישׁ שׁוֹלֵט בְּבֵיתוֹ וַיִּפְתַּב בְּדַתִּי פָּרַס וּמְדֵי וְלֹא יַעֲבֹר אֲשֶׁר לֹא תָּבוֹא וְשִׁתֵּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ תּוֹדַח מִמְשֻׁרְתָּהּ, וְאִין דְּרַךְ לַעֲשׂוֹת זֹאת כִּנְרָאָה מִבְּלֵי לְהַרְגָּה, וּמַלְכוּתָּהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לְרַעוּתָּהּ הַטּוֹבָה – כְּנוּעָה מִמְּנָהּ.

(כ) וְנִשְׁמַע פִּתְגָם – מאמר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כָּךְ, בְּכָל מְלָכוֹתָו כִּי רָבָה – גדולה היא הממלכה וְכָל הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יָקָר – כבוד לְבַעֲלֵיהֶן יהיה מעמדו אשר יהיה לְמַגְדוֹל וְעַד קָטָן, מחמת המורא ממעשה המלך.

(כא) וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ הַשְּׁתוּי וְהַשָּׂרִים קָלִי הַדַּעַת או שחששו להתנגד ולהיחשד כמזלזלים בכבוד המלכות, וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ בְּדָבָר מְמוֹכָן.

(כב) וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּדוֹאֵר רַגִּיל, ללא תאריך יעד, אֶל כָּל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ, אֶל מְדִינָה וּמְדִינָה בְּכַתְּבָהּ הַכְּתָב נִקְבַּע על בסיס גיאוגרפי וְאֵל עַם וְעַם כָּל־שׁוֹנוֹ הַשְּׁפָה נִקְבַּעַת עַל פִּי הַלְּאוּם (בבלי החי באשור, דובר בבליית בכתב אשורי. הפוך מערבית או יידיש בכתב עברי, וראה מגילה ח ע"ב) לְהִיּוֹת כָּל אִישׁ שֹׁדֵר – שר ושולט בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כָּל־שׁוֹן עִמּוֹ ולא כלשון עמה של אשתו.

פרק ב

(א) אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כְּשֶׁהָיִין וַעֲמוּ חֲמַת הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוּשׁ זָכַר אֶת וְשָׁתִי וְאֶת אֲשֶׁר עָשָׂתָה וְאֶת אֲשֶׁר נִגְזַר עָלֶיהָ וְנַעֲצַב.

(ב) וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׂרָתָיו יִבְקְשׁוּ לַמֶּלֶךְ נְעֻרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מֵרְאָה בְּנוֹסֵף עַל הַנְּשִׁים שֶׁכָּבַר הַחֲזִיק כְּנֵרָאָה, וְזֹאת כְּדִי לְהִרְחִיב אֶת אִפְשָׁרוּיּוֹת בַּחִירַת הָאֵחָת בַּעֲלַת הַכֶּתֶר.

(ג) וַיִּפְקֹד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ יוֹקֵם מִנְּגוּנָן לְטוֹבַת הַמְּשִׁימָה וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל נְעָרָה בְּתוּלָה טוֹבַת מֵרְאָה אֶל שׁוֹשַׁן הַבִּירָה אֶל בֵּית הַנְּשִׁים אֶל יַד הַגָּא סָרִיס הַמֶּלֶךְ שְׁמֹר הַנְּשִׁים זֶה מִכְּבֵר, מוֹסֵד שֶׁכָּבַר הִיָּה קִיִּים וְתוֹגְבֵר כַּעַת. נְעָרָה הַמוֹעֲמֵדַת לְמַלְכוּת צְרִיכָה שְׁמִירָה שְׁלֵא תִצָּא לְחוּץ עַד עוֹלָם מִפְּנֵי כְבוֹד הַמַּלְכוּת, וְנִתְּנָן תְּמַרְקִיָּהֵן לְתַחֲרוֹת הַבַּחִירָה.

(ד) וְהַנְּעָרָה אֲשֶׁר תִּיטֵב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וְשֵׁתִי וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ בָּן.

(ה) אִישׁ יְהוּדִי בֶן מַמְלַכַת יְהוּדָה הַחֲרִיבָה הָיָה בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה בַּעַל תְּפִקִיד בְּמַעֲרַכַת הַשְּׁלִטוֹן וְשִׁמּוֹ מְרַדְּכִי שֵׁם נְכָרִי בֶן יְאִיר בֶּן שְׁמַעִי בֶּן קִישׁ שְׁמוֹת עֵבְרִיִים, כַּאֲבִטוּלֹמוֹס בֶּן רֵאוּבֵן בִּימֵי רוֹמָאִים, אִישׁ יְמִינִי בֶן שְׁבַט בְּנִימִין, בֶּן מִשְׁפַּחַת שְׂאוּל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָרֵאשׁוֹן, וַיְכוּל לְטַעוֹן

לכתר מלכות ישראל (כטענה שעלתה ברמז אצל שרידי בית שאול בימי דוד, כשמעי בן גרא, וכעלילת ציבא על מפּיבוּשֶׁת), ובמיוחד לאחר נפילת שושלת בית דוד מחליפו של שאול.

(ו) **אֲשֶׁר הִגְלָה מַרְדְּכַי אוֹ אֶחָד מֵאַבּוֹתָיו הַמּוֹזְכָּרִים מִירוּשָׁלַיִם עִם הַגְּלָה אֲשֶׁר הִגְלָתָה עִם יְכַנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה** אחת עשרה שנים לפני חורבן ירושלים והמקדש **אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל**. ואף שכבר נפקדו בימי כורש, מתי מעט עלו לירושלים, בנו מזבח והתחילו להקריב עליו, התחילו לבנות הבית ועצרו בשל הלשנת צריהם לכורש עד שנת שתיים לדריִוּוֹשׁ. רוב ככל העם נותר בגלות (עזרא פרקים א-ד).

(ז) **וַיְהִי אִמֵּן אֶת הַדְּסָה שֶׁם עֲבָרִי מַעְרִיסְתָּהּ הִיא אֶסְתֵּר** שם מקומי שנתן לה הוא **בֵּת דָּדוֹ** ומיוחסת כמותו **כִּי אֵין לָהּ אָב וְאִם וְהַנְּעָרָה יִפֹּת הַתָּאֵר וְטוֹבַת מְרָאָה** ואמורה להילקח אל בית הנשים ו**בְּמוֹת אֲבִיָּהּ וְאִמָּהּ לְקַחָהּ מֶרְדְּכַי לֹו לְבַת**.

(ח) וַיְהִי בְּהִשָּׁמַע דְּבַר הַמֶּלֶךְ וַדָּתוּ וּבַהֲקַבֵּץ כַּעֲבוּר
 זמן מה נְעָרוֹת רַבּוֹת מִמְּרַחֵק אֶל שׁוֹשַׁן הַבֵּירָה אֶל יַד
 הַגִּי וַתִּלְקַח אֶסְתֵּר הַגֵּרָה בְּשׁוֹשַׁן, שֶׁעַד אַז נַחְבָּאָה, אֶל
 בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל יַד הַגִּי שְׁמֵר הַנָּשִׁים.

(ט) וַתֵּיטֵב הַנְּעָרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל –
 זִרְזוּ אֶת תְּמָרוּקִיהָ וְאֶת מְנוֹתָהּ כֹּל הָאֲמֻצָּעִים
 הַמוֹקְצָבִים, לָתֵת לָהּ וְאֶת שְׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאִיּוֹת
 לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ לְשִׁמְשָׁה, כִּנְרָאָה הַפְּחוֹת נְאוֹת
 מִבֵּין הַנְּאֻסָּפוֹת. רַק אַחַת מִשְׁמוֹנָה נְעָרוֹת נִכְנַסְתָּ לְתוֹר
 בַּעֲצָמָה, מַה שֶׁמִּלְמַד עַל הַדְּרִישׁוֹת הַגְּבוּהוֹת. וַיִּשְׁנָה – הַפְּלָה
 אוֹתָהּ וְאֶת נְעָרוֹתֶיהָ לְטוֹב בְּזִמְנָן שֶׁהוֹתֵן בְּבֵית הַנָּשִׁים
 וְזֹאת עַל מִנַּת שֶׁתִּבְחַר לְכַתֵּר, שֶׁכֵּן סָבַר הַגִּי לְטוֹבַת הָעֵינָיִן.
 לְתַנְאִים שֶׁלָּהּ וְשֶׁל נְעָרוֹתֶיהָ בְּתַקּוּפַת הַהִמְתַּנְּהָ, יֵשׁ הַשְּׁפָעָה
 עַל סִיכוּוֵי הַבְּחִירָה.

(י) לֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת עֲמָהּ וְאֶת מוֹלְדוֹתָהּ כִּי
 מְרַדְּכֵי צֹוָה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תִגִּיד מִי יוֹדַע מַה יִּילָד יוֹם,
 זֹו הָעֲצָמָאוֹת הַיְחִידָה שְׁנוֹתֶרָה לָהּ לְשַׁלֵּל, רְכוּשׁוֹ שֶׁל הָעֵנִי –
 אִישִׁיוֹתוֹ.

(יא) וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם מְרַדְּכֵי מִתְּהִלָּךְ לִפְנֵי חֲצַר בַּיִת
 הַנְּשִׁים לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמָה יַעֲשֶׂה בָּהּ. אֵת
 הַקֶּשֶׁר בִּינֵיהֶם לֹא נִיתַן כְּנֹרָאָה לְהַסְתִּיר, שֶׁכֵּן מִבֵּיתוֹ נִלְקַחָה.
 וּבַהֲכֹרַח שֶׁגַם עָמוּ וּמוֹלַדְתּוֹ שֶׁל מְרַדְּכֵי אֵינֶם יְדוּעִים לְמֶלֶךְ
 וְאֲנָשָׁיו, שֶׁהָרִי בִּידֵיעַת מְרַדְּכֵי תִיּוּדַע גַּם אֶסְתֵּר. בְּעֵינֵיהֶם,
 מְרַדְּכֵי מוֹטְמַע בְּסִבִּיבְתוֹ הַנְּכֹרִית.

(יב) וּבַהֲגִיעַ תֵּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה לְבֹאָה לְלֵילָה אֶחָד אֶל
 הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ לְשֵׁם בַּחֲרִירָה אוֹ דַחֲיָה מִמְּקוֹ הַיּוֹת לָהּ
 בְּדַת – כַּחֲוֹק שֶׁנִּקְבַּע לְאוֹתוֹן הַנְּשִׁים לְהַמְתִּין שְׁנַיִם עָשָׂר
 חֳדָשׁ מִיּוֹם הַהֲתִיַּצְבוֹת אֲצֵל הַגִּי כִּי בֶן יִמְלֹאוּ יָמָיו
 מְרוֹקִיָּהוּן, שְׁשֵׁה חֳדָשִׁים הָיוּ מִתְמַרְקוֹת בְּשִׁמּוֹן הַמֶּר
 וְשְׁשֵׁה חֳדָשִׁים בְּבִשְׂמִים וּבִתְמָרוֹקֵי הַנְּשִׁים.

(יג) וּבִזְזָה הַמְּנַהֵג הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, אֵת כָּל
 אֲמֻצָּעֵי, אֲבִיזוֹר אֲשֶׁר תִּאֲמַר – תִּבְקַשׁ יִנָּתֵן לָהּ לְבֹאָה
 עִמָּה מִבֵּית הַנְּשִׁים עַד בַּיִת הַמֶּלֶךְ כְּדִי לְהַגְדִּיל אֵת
 סִיכוּיָהּ.

(יד) בְּעָרֵב הָיָה בָּאָה אֵלָיו וּבִבְקָר הָיָה שָׁבָה לְצַמִּיתוֹת
 אֶל בַּיִת הַנְּשִׁים שְׁנֵי אֶל יָד שְׁעָשְׂגוֹ סָרִיס הַמֶּלֶךְ

שֹׁמֵר הַפְּיִלְגָּשִׁים צְרוּרוֹת עַד יוֹם מוֹתָן אֲלֵמְנוֹת חַיֹּת, לֹא תָבוֹא עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי אִם חָפִץ בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרָאָהּ בִּשְׁם.

(טו) וּבִהְגִיעַ תֵּר אֶסְתֵּר בֵּת אֲבִיחִיל דָּד מְרַדְכֵי אֲשֶׁר לָקַח לוֹ לְבַת לְבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דְבָר הַחוֹסִיף עַל סִיכוּיָהּ, הַעֲדִיפָה חַי עֲגִינּוֹת עַל חַיִּים עִם הַמֶּלֶךְ כִּי אִם אֶת אֲשֶׁר יֹאמֵר הִגִּי סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנְּשִׁים שְׁלֹא יִכּוֹל לְהַרְשׁוֹת לַעֲצֻמוֹ לְשַׁלַּח בְּלִי כְלוּם, שֶׁבֶכָּךְ תַּחֲיִיב אֶת רֵאשׁוֹ לַמֶּלֶךְ (כַּמֵּאֵר שֶׁר הַסְרִיסִים, דְּנִיָּאֵל א י), וְתִהְיֶי אֶסְתֵּר נִשְׂאֵת חֵן לְמֵרוֹת זֹאת בְּעֵינַי כָּל רֵאִיָּה בְּדֹרְכָה אֵל הַמֶּלֶךְ.

(טז) וְתִלְקַח אֶסְתֵּר בְּאוֹתוֹ עֵרֵב אֶל הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוּשׁ אֶל בֵּית מְלָכוֹתוֹ מְדוּרוֹ הָאִישִׁי, לְמַבְחָן הַבְּחִירָה בַּחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא חֲדָשׁ טִבַּת בְּשַׁנַּת שֶׁבַע לְמְלָכוֹתוֹ לְאַחַר כִּמָּה מְאוֹת נְשִׁים. וְשֵׁתִי נִהְרָגָה בְּשַׁנַּת שְׁלוֹשׁ מֵשְׁנֵאֲסַפּוֹ הַנְּשִׁים וְחִלְפוּ יָב חוֹדֵשׁ לְתַחֲלִילַת הַתּוֹר חִלְפוּ כָּבֵר כְּשֵׁלֹשׁ שָׁנִים. אֲפֶשֶׁר שֶׁבִשְׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה נִכְנָסוּ נְעֻרוֹת שֶׁכָּבֵר הָיוּ בְיַדִּי הִגִּי בְטֵרֵם נֵאֲסַפּוּ בְתוֹלוֹת בַּעֲצַת הַנְּעָרִים.

(יז) וַיֵּאָהֵב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר מִכָּל הַנְּשִׁים שֶׁהָיוּ לוֹ
 נוסף על האחת בעלת הכתר שחיפש, וַתֵּשֶׂא חַן וְחֶסֶד
 לְפָנָיו מִכָּל הַבְּתוּלוֹת שְׂדֵחָה, וַיִּשֶׂם כֶּתֶר מַלְכוּת
 בְּרֹאשָׁהּ וַיְמַלִּיכָהּ תַּחַת וְשֵׁתִי.

(יח) וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָדוֹל לְכָל שָׂרָיו וְעַבְדָּיו אֶת
 מִשְׁתֶּה אֶסְתֵּר וְהִנָּחָה לַמְּדִינֹת עֲשֵׂה וַיִּתֵּן מִשְׂאֵת
 בְּיַד הַמֶּלֶךְ שֶׁמַּח בָּהּ.

(יט) וּבַהֲקִבֵּן בְּתוּלוֹת שְׁנִית אִפְשָׁר שְׁתִּילַקַּח אַחֶרֶת
 תַּחְתֶּיהָ. אסתר אינה רצויה עוד? וּמֶרְדֵּכִי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר
 הַמֶּלֶךְ – רחבת הכניסה למתחם בית המלך, ובה מושב
 השרים והשופטים ועוד. הוא בתפקיד רשמי, אולי גם קודם,
 אולי כשופט, ותוך כדי כך הוא פוקח עין על אסתר.

(כ) לַמְּרוֹת הַחֹשֶׁשׁ מִיִּרְדָּה בַּמַּעֲמָדָה אֵין אֶסְתֵּר מַגִּידָת
 מוֹלַדְתָּהּ וְאֵת עַמָּהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מֶרְדֵּכִי וְאֵת
 מֵאֲמַר מֶרְדֵּכִי אֶסְתֵּר עֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר הִיָּתָה בְּאֲמָנָה
 אֲתָו – כשמרדכי היה אומן אותה.

(כא) בַּיָּמִים הָהֵם וּמֶרְדֵּכִי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ בּוֹ
 יוֹשְׁבִים בְּכִירֵי הַמַּמְשָׁל קָצָף בְּגָתָן וְתָרַשׁ שְׁנֵי סָרִיסִים

הַמֶּלֶךְ מְשֹׁמְרֵי הַסֵּף – מפתן הכניסה לרחבת השער. גם לתפקיד זה היו לוקחים סריסים שאינם מתאווים לנשים או שהיו מסרסים אותם, וַיִּבְקְשׁוּ לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרֶשׁ להורגו.

(כב) וַיִּידַע הַדָּבָר לְמַרְדְּכָי שִׁישֵׁב בַּסֹּמוֹךְ וַיִּגֵּד לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה אֹלֵי יָבִיא יְשׁוּעָה לְאַסְתֵּר, אֹלֵי לַעֲתִיד בַּלְתֵּי יְדוּעַ, וְתֵאמֶר אֶסְתֵּר לְמֶלֶךְ בְּשֵׁם מַרְדְּכָי כִּאמֹר, הַקֶּשֶׁר בִּינֵיהֶם יְדוּעַ.

(כג) וַיִּבְקֶשׂ הַדָּבָר וַיִּמְצָא אִמַּת וַיְהִי לָהּ שְׁנֵי הַיָּמִים עַל עֵץ וַיִּפְתַּח בְּסֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְפָנָי הַמֶּלֶךְ כִּזְכוּת לְמַרְדְּכָי.

פרק ג

(א) אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַחַר כַּחֲמֵשׁ שָׁנִים מִהַמְּלַכְתּוֹ אֶסְתֵּר גָּדַל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרֶשׁ אֶת הַמֶּן בֶּן הַמְּדַתָּא הָאֲגָגִי נֶצֶר לְאַגַּג מֶלֶךְ עַמְלָק, או לַאֲגַג אַחֵר (ע"פ יְרוּשְׁלַמִּי יְבֻמוֹת פ"ב ה"ו – מִמְּשִׁיךְ דְּרַכּוֹ הַרְעִיּוֹנִית שֶׁל עַמְלָק) וַיִּנְשְׂאֵהוּ וַיִּשֶׂם אֶת כְּסָאוֹ – מִעֲמָדוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אֵתוֹ.

(ב) וְכָל עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבָּד, לֹא בְּכָל הַמַּמְלָכָה וְלֹא בְּכָל הָעִיר כְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהֶמֶן בְּבֹאוֹ לְבֵית הַמֶּלֶךְ וּבִצְאָתוֹ כִּי בֶן צִוְיָה לֹו הַמֶּלֶךְ, וּמְרַדְּכֵי הַיּוֹשֵׁב שָׁם לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה אֶךְ גַּם אִינוֹ נִמְנָע מִלְשַׁבֵּת שָׁם.

(ג) וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמְרַדְּכֵי מִדּוֹעַ אֶתְּהָ עוֹבֵר אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ.

(ד) וַיְהִי [ב]פְּאֻמָּרָם אֵלָיו יוֹם וַיּוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיִּגִּדוּ לְהֶמֶן הַפְּנֹו אֶת תְּשׁוּמַת לְבוֹ לְכַךְ שֶׁאִינוֹ מִשְׁתַּחֲוֶה, לְרֵאוֹת הַיַּעֲמָדוֹ דְּבָרֵי מְרַדְּכֵי כִּי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי, מַה שֶׁלֹּא הִיָּה יָדוֹעַ לָהֶם, שֶׁהָרִי הַקָּשֶׁר בֵּינוֹ לְאֶסְתֵּר יָדוֹעַ וְעֵמָה וּמוֹלַדְתָּהּ אִינָם יָדוֹעִים, וּבִהֲכָרַח שֶׁגַּם לֹא שֶׁל מְרַדְּכֵי. הַנִּימוֹק לְסִירוּבוֹ לְמִצְוֹת הַמֶּלֶךְ הוּא: יְהוּדִי אִינוֹ מִשְׁתַּחֲוֶה!

(ה) וַיֵּרָא הֶמֶן כִּי אֵין מְרַדְּכֵי כְּרָע וּמִשְׁתַּחֲוֶה לֹו וַיִּמְלֵא הֶמֶן חֲמָה.

(ו) וַיִּבְּזוּ בְּעֵינָיו לְשַׁלַּח יָד בְּמְרַדְּכֵי לְבַדּוֹ כִּי כַעַת הִגִּידוּ לֹו בְּנוֹסֵף לְסִירוּבוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת, גַּם אֶת עַם מְרַדְּכֵי

שהוא יהודי. כעת חשיפת זהותה של אסתר היא כבר עניין של זמן, שהרי הקשר בינה למרדכי ידוע. **וַיִּבְקֹשׁ הַמֶּן לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּת אַחַשְׁוֵרוּשׁ עִם מְרִדְכָי.** התגובה המוגזמת לבטח מלמדת על שנאת ישראל קדומה, ואפשר שזה היה טעם הסתרת הזהות מראש, להגן עליה מהתנכלות.

(ז) **בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִסָּן בְּשַׁנַּת שְׁתַּיִם עָשְׂרָה לַמַּלְכָּה אַחַשְׁוֵרוּשׁ הַפִּיל הַמְּפִיל פּוֹר –** תהליך בחירה אקראי, **הוּא הַגּוֹרֵל –** הפתק עליו רושמים פרט כלשהו (תאריך, חפץ, שם וכו') קרוי גורל (ויקרא טז ח). הגורל משמש בלשון רבים, הפור מורכב מכמה גורלות נתונים בקלפי. הדבר נעשה **לְפָנַי הַמֶּן** כך, הוטל פור אחד **מִיּוֹם לְיוֹם** באמצעות שלושים גורלות, והתוצאה היתה יג, שזו האפשרות המאוחרת ביותר בסבב הימים מהיום הנוכחי – יג בניסן, **וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר –** הוטל פור נוסף בן יב גורלות ויצא המאוחר ביותר מהחודש שבו עמד. באופן סמלי זוהי דחייה מקסימלית, שמיימית, של הביצוע.

(ח) וַיֹּאמֶר הָמֶן לְמֶלֶךְ אַחַשְׁוֵרֶשׁ בְּמֵאמֶן לִשְׁכַנְעוּ, הוּא
 אינו חושף את המניע האמיתי, נקמה קטנונית באיש אחד
 מאנשי המלך יִשְׁנוּ עִם אֶחָד חֹסֵר מוֹלַדֵּת מִפְּזֹר וּמִפְּרֹד
 בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינֹת מְלָכוֹתָךְ (אף שפקדם כורש
 לא עלו למולדתם. דימו למצוא מנוחה בגויים, והנה לשווא)
 וְדַתֵּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם וְאֵת דְּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם
 עֹשִׂים – יש נזק, וְלִמְלֶךְ אֵין שׁוּהָ לְהַנִּיחָם – אין
 תועלת.

(ט) אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכְתֹּב לְאַבְדָּם וְעִשְׂרֵת
 אֲלָפִים כֶּסֶף כֶּסֶף אֲשֶׁקוּל עַל יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
 לְהֵבִיא אֶל גְּנָזֵי הַמֶּלֶךְ כְּפִצּוּי עַל נֹזֵק אִפְשָׁרִי, או כשוחד.
 (י) וַיִּסֶר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ חוֹתְמוֹ – סמכותו מֵעַל יָדוֹ
 וַיִּתְּנָהּ לְהָמֶן בֶּן הַמְּדַתָּא הָאֲגָגִי צִרֵר הַיְהוּדִים.

(יא) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמֶן הַכֶּסֶף נָתַן לָךְ אֵין בּוֹ צוּרָה,
 שוכנעתי. וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ. דעה קדומה
 או קלות דעת? ידיעה באשר לזהות העם או חוסר עניין?

(יב) וַיִּקְרָאוּ סְפָרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשָׁלוֹשָׁה
 עֶשֶׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכְתֹּב בְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה הָמֶן אֶל

אֶחָשְׁדָרְפָּנִי הַמֶּלֶךְ מוֹשְׁלֵי הָאֶחְשָׁדְרָפוֹת – מְדִינֹת וְאֵל
הַפְּחוֹת שֶׁתַּחְתֵּיהֶם, מוֹשְׁלֵי הַפְּחוֹת – מַחֲזוֹת אֲשֶׁר עַל
מְדִינָה וּמְדִינָה חֲלוּקָה עַל פִּי מְקוֹם וְאֵל שְׂרֵי עִם וְעַם
חֲלוּקָה עַל פִּי מוֹצֵא, מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָה וְעַם וְעַם
כִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֶחְשָׁרֶשׁ נִכְתָּב וְנִחְתָּם
בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ.

(יג) וְנִשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים שֶׁלֹּא כִּאֲגֵרוֹת הַקּוּדְמוֹת
שֶׁנִּשְׁלַחוּ לֹא רָצִים אֶל כָּל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד
לְהַרְגֹּ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְּעַר וְעַד זָקֵן טָף
וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד חֵייהֶם הוֹפְקָרוּ לְיוֹם אֶחָד בְּלִבְד בּוֹ הַחֹק
הוּא לְהַרְגֵם בְּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא
חֹדֶשׁ אֲדָר וְשִׁלְלָם לְבוֹז כְּדִי לְדַרְבֵּן אֶת הַפּוֹרְעִים, וּמֵאַחֵר
שֶׁאִין הַמֶּלֶךְ מִמֶּמֶן, שֶׁכֵּן אֶת הַכֶּסֶף לֹא נִטַּל. בְּנוֹסֶף יֵשׁ לְכֶן
מִשְׁמַעוֹת סְמִלִית שֶׁל מַחֲיִית שֵׁם יִשְׂרָאֵל – סוּגִיית הַרְכוּשׁ
הַיְּהוּדִי הַנִּשְׁלַל עַל יַדֵּי הָאוֹמוֹת. כֹּאֵב עַל כֹּאֵב.

(יד) פֶּתֶשֶׁן הַכְּתָב – פִּירוּשׁ בְּרוּר לְהַנְתֵּן דָּת – חוֹק
בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גְלוּי לְכָל הָעַמִּים לְהִיּוֹת
עֲתָדִים לְיוֹם הַזֶּה שֵׁשׁ דֵּי זְמַן לְהַתְּכוֹנֵן אֵלָיו.

(טו) הָרָצִים יֵצְאוּ דְחוּפִים בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ בְּדוּאָר מֵהֵרָ, שְׁכֵן יֵשׁ תֹּארוֹךְ יַעַד, וְהִדַּת נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה פּוֹרְסֵמָה בְּקִרִית הַמַּמְלָכָה כְּהַלִּיךְ קִבְיעַת חוּק, וְהַמֶּלֶךְ וְהַמֶּן יֵשְׁבוּ לְשִׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוֹשָׁן הַאֲזַרְחִית, מֵעֵבֶר לִנְחַל הַמֶּגֶן עַל הַבִּירָה נְבוּכָה, כְּנֵרָאָה יְהוּדֵי הָעִיר.

פרק ד

(א) וּמִרְדְּכֵי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מִרְדְּכֵי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וְאַפָּר לְתַפִּילָה (וּאֲנָכִי עֶפֶר וְאַפָּר – וְכַאֲנֹשִׁי נִינוּהָ) עֲזַב אֶת הַבִּירָה וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה.

(ב) וַיָּבֹאוּ מֵהָעִיר אֶל הַבִּירָה עַד הַרְחוֹב אֲשֶׁר לְפָנָי רַחֲבַת שַׁעַר הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוֹשׁ שָׂק.

(ג) הַפְּסוּק אֵינוֹ עַל פִּי סֹדֵר הָאִירוּעִים וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וּדְתוֹ מִגִּיעַ אֲבָל גְּדוֹל לִיְהוּדִים שֶׁלֹּא כְּמִרְדְּכֵי הַזּוֹעֵק וּמִתְפַּלֵּל לִישׁוּעָה, וְצוּם שֶׁל יָאוֹשׁ וּבְכֵי וּמִסָּפֵד כַּעַל מִי שֶׁכָּבַר מֵת, שָׂק וְאַפָּר יֵצֵעַ לְרַבִּים כְּלֵאחֵר יָאוֹשׁ, אֵין תְּקוּהָ. הָאוֹיְבִים בַּעֲבֵר שֵׁנָאוֹ עַל

רקע מובן, סכסוך גבולות, שליטה וכדומה. אין יכולת להתמודד מול שנאת ישראל לשמה המגובה בחוק המלך.

(ד) וַתְּבוֹאֲנָה נְעוּרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיְגִידוּ לָהּ עַל שְׂקוֹ וּזְעֻקָתוֹ שֶׁל מְרַדְּכִי בְּלִבָּד וַתִּתְחַלְּחַל הַמֶּלֶכָה מְאֹד שֶׁהִיטָה מְנוּתָקֶת מִכָּל יַדִּיעָה, הֵן מֵהָאֲרָמוֹן וְהֵן מִחוּצָה לוֹ וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מְרַדְּכִי וּלְהַסִּיר שְׂקוֹ מֵעָלָיו כְּדִי שִׁיּוּכַל לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ וּלְדַבֵּר וְלֹא קָבַל לֹא רָצָה לְחַדוֹל מִזְעֻקָתוֹ.

(ה) וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לְהִתְּךָ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָעֵמִיד לְפָנֶיהָ וַתִּצְוֶהוּ עַל מְרַדְּכִי לְדַעַת מַה זֶה וְעַל מַה זֶה.

(ו) וַיֵּצֵא הֶתֶךָ אֶל מְרַדְּכִי אֶל רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לְפָנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ.

(ז) וַיַּגֵּד לוֹ מְרַדְּכִי אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ כְּעַס הַמֶּן וְהַגְזִירָה וְאֵת פְּרִשְׁתֵּי הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הַמֶּן לְשִׁקוֹל עַל גְּנֹזֵי הַמֶּלֶךְ בֵּיהוּדִים לְאַבְדָם וְהַמֶּלֶךְ לֹא לָקַח, וּמִכַּאֵן שֶׁלֹּא תוֹעִיל שְׂתַדְלָנוֹת כַּסְפִּית.

(ח) וְאֵת פֶּתֶשֶׁן פֶּתֶשֶׁן כָּתַב הַדָּת אֲשֶׁר נָתַן בְּשׁוֹשָׁן לְהַשְׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהִרְאוֹת אֶת אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וּלְצִוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֵּן לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל עֲמָה כֶּשֶׁם שֶׁעַם מֵרַדְכִי כָּבַר יְדוּעַ כִּךְ אֶסְתֵּר תִּיּוּדַע. לְכַאוֹרָה שֶׁתְּדַלְנוֹת מַעֲשֵׂית הַגִּיּוֹנִית.

(ט) וַיָּבֹא הַתֶּדֶן וַיִּגַּד לְאַסְתֵּר אֶת דְּבָרֵי מֵרַדְכִי.

(י) וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהַתֶּדֶן וַתִּצְוֶהוּ אֶל מֵרַדְכִי לֹמַר לוֹ.

(יא) כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ יָדְעִים אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֵשֶׁת הַכֶּתֶר כָּל אֲזֶרַח אֲשֶׁר יָבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל הַחֲצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהֵמִית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת שְׂרָבִיט הַזָּהָב וְחִיָּה וְאִם כֵּן אֵין זֶה שֶׁתְּדַלְנוֹת הַגִּיּוֹנִית שֶׁכֵּן אֵנִי אִיהֶרֶג וְאַתֶּם לֹא תִינְצְלוּ וְאֵנִי לֹא נִקְרָאתִי לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם וְאִם כֵּן מִחַד אֵינְנִי קְרוּבָה אֵלָיו כַּעַת וּמֵאִידֶךָ אֲפָשֶׁר שֶׁלֹּא יִרְחַק הַיּוֹם וְאִיקְרָא, וְהַגְזִירָה הִיא לְזִמְן רַחוּק וְאֵין דְּחִיפּוֹת מִיִּדִית. וְאִם אֲבֹא אֶל הַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה בְּלֶבֶד, לֹא יִתִּיחַס הַמֶּלֶךְ בְּכּוּבַד רֹאשׁ לְבַקֵּשְׁתִּי.

(יב) וַיִּגִּדּוּ הָאוֹמְרִים לְמַרְדְּכָי אֵת דְּבָרֵי אֶסְתֵּר (התך נעלם).

(יג) וַיֹּאמֶר מַרְדְּכָי שִׁידַע אֶת הַחֹק שֶׁהָרִי הוּא מַעֲבְדֵי הַמֶּלֶךְ לְהָשִׁיב אֶל אֶסְתֵּר בַּחֲרִיפוֹת רַבָּה וּבטוֹן מֵאֲשִׁים אֵל תְּדַמֵּי בְנֵפֶשֶׁךְ שֶׁאֵת תּוֹכְלֵי לְהַמְלִיט אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל הַיְּהוּדִים וְגוֹרָלָם. מִשְׁכַּלְתָּה הַתְּקוּהָ לַהֲצֵלָה אֶרְצִית, יֵשׁ לְכַלֵּל אֶת הַמַּעֲשִׂים מִתּוֹךְ רֵאִיָּה שְׁמִימִית. חוֹסֵר מַעַשׂ הוּא הַתַּחֲמֻקוֹת, וְחִישׁוֹב פֶּרֶטְנֵי שֶׁל מִצִּיאוֹת הָאֶרְמוֹן וְכַלְלֵי אֵינָה מִן הָעֵנִיין.

(יד) כִּי אִם הַחֲרָשׁ תַּחֲרִישִׁי בְּעַת הַזֹּאת הַתּוֹצֵאָה תִּהְיֶה לְהִיפֵךְ. רוּחַ וְהַצֵּלָה יַעֲמוּד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר וְאֵת וּבֵית אָבִיךָ תִּתְאַבְּדוּ שֶׁכֵּן אֵין בְּךָ תּוֹעֵלֶת וּמִי יוֹדֵעַ אִם לְעַת כְּזֹאת הַגְּעָתָה לְמַלְכוּת, כְּלוּם אֲנוּ יוֹדְעִים מֵהַ מִמַּתִּין מַעֲבֵר לְפִינָה? אֲפֶשֶׁר שֶׁרַק כַּעַת נִיתֵן לְפַעוּל וְאֲפֶשֶׁר שֶׁבַהמִשְׁךְ כָּלֵל לֹא יִהְיֶה צוּרֵךְ. בַּהֲדֵי כְּבִשֵׁי דְרַחֲמָנָא לְמָה לָךְ? מֵאֵי דְמִיפְקֵדָת אֵיבְעֵי לָךְ לְמִיעֲבַד! מַרְדְּכָי מַעֲבִיר אֶת הַמַּבֵּט מֵהָאֶרֶץ לְשָׁמַיִם. מִנִּיין לוֹ הַבֵּטְחוֹן בִּישׁוּעָה? מִדּוֹעַ הֵיאָה תֵּאבֵּד

אם לא תפעל? מדוע הוא אינו מקבל את טענתה ההגיונית?
לדידו אחשוורוש אינו מנהל את העולם אלא הקב"ה.

(טו) וְתֹאמַר אֶסְתֵּר שֶׁהַפְּנִימָה אֶת הַתּוֹכָחָה לְהָשִׁיב אֶל
מַרְדֳּכָי בַת־כְּנִיַת מוֹתָאמֶת לְנִקּוּדַת מִבְּט שְׁמִימִית.

(טז) לֵךְ פְּנוּס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצְאִים בְּשׁוֹשָׁן
וּמִתְאֲבָלִים וְצַמִּים בִּיאוּשׁ בַּהֲתָאם לְזִירָה הָאֲרֻצִּית וְצוּמוֹ
עָלַי צוּם שֶׁל תְּפִילָה בַּהֲתָאם לְזִירָה הַשְּׁמִימִית (כִּיּוֹם כִּיפּוּר
וְלֹא כַּתְּשֵׁעָה בָּאֵב, אֲמִירַת סְלִיחוֹת וְלֹא קִינּוֹת) וְאַל תֹּאכְלוּ
וְאַל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וַיּוֹם גַּם אֲנִי וְנִגְעַרְתִּי
אֲצוּם כֵּן פְּעוּלָה בְּלִתי רִיאֲלִית בְּמִישׁוֹר הָאֲרֻצִּי, וְהַגִּיּוֹנִית רַק
בְּמִישׁוֹר הַשְּׁמִימִי וּבְכֵן אָבּוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ מִתּוֹךְ צוּם,
יְרִידָה נוֹסֶפֶת בְּסִיכוֹי לְנִשְׂיַאת חֵן אֲשֶׁר לֹא כֹדֶת – בְּנִיגוּד
לְחֻק, שֶׁתּוֹקְפוֹ חִזַּק כִּמְעַט יוֹתֵר מִהַמֶּלֶךְ עֲצוּמוֹ. אֲשֶׁתּוֹ
הַקּוֹדֶמֶת לֹא בָּאָה כְּשֶׁנִּקְרָאָה וְאֲבָדָה בַּחֲסוֹת ה'דֵּת', וְכֹאֲשֶׁר
אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי אִם לֹא יְחוּס הַקַּב"ה.

(יז) וַיַּעֲבֹר מַרְדֳּכָי בַּחֲזָרָה אֶל הָעִיר וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוְתָהּ עָלָיו אֶסְתֵּר הִיא קִיבְלָה אֶת מְרוֹתָהּ בַּהֲתוּוֹיַת הַקּוֹ,

הוא קיבל את מרותה בתהליך המעשי. כעת הוא מנהיג רוחני והיא אשת שלטון.

פרק ה

(א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת (כפשוטו בגדיה – מישור ארצי, וכמדרשו רוח הקודש – מישור שמיימי) וַתַּעֲמֵד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ תּוֹךְ חִירוֹף נִפְשָׁה לְמוֹת וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַּלְכוּת נֹכַח פֶּתַח הַבַּיִת.

(ב) וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בַּחֲצַר הַתִּרְחָשׁ הַנֶּסֶס וְהִיא נִשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיִּשְׁטַט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שִׂרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ לְחַנִּינָה וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשִּׂרְבִיט עַל פִּי הַכִּלְלִים.

(ג) וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה שְׂסִיכֶנֶת אֶת עֲצֻמְךָ וּמַה בְּקִשְׁתֶּךָ הַדְּחוּפָה כָּל כֵּךְ? בּוֹדָאֵי יֵשׁ לְךָ בְּקִשָּׁה גְדוּלָה עַד מְאוֹד. אִפִּילוּ אִם תְּבַקְשִׁי עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וַיִּנְתֶּן לָךְ.

(ד) וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ
וְהָמֵן הַיּוֹם אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ כֵּאלֹלוֹ
לְבַקְשָׁה פְעוּטָה זֹאת הַסְתַּכְנָה.

(ה) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַהֵמוּם מִהֲרוּ אֶת הָמֵן לַעֲשׂוֹת אֶת
דְּבַר אֶסְתֵּר אוֹלֵי תִפְתֵּר הַחִידָה. וגם אם לא – מוטב
לשׂוֹת בִּינְתִיִּים. הַמִּשְׁתָּה יַחְלוּף, הַיְכוּלַת לְהוֹרְגָה לֹא
תַחלוּף. וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֵן אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה
אֶסְתֵּר וְהִיא לֹא שִׁתְתָה עִמָּם, עַדִּיִן הִיא בְצוּם. הַאִם הַבְּחִין
הַמֶּלֶךְ? מַה חָשַׁב עַל זֶה?

(ו) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתָּה הֵיִן מַה שְּׂאֵלְתָךְ
וַיִּנְתְּנִי לָךְ לְבַטַּח לֹא עִבְרַת עַל הַחוּק רַק כְּדִי לְהַזְמִין לְמִשְׁתָּה
וְמַה בְּקִשְׁתָּךְ הָאִמִּיתִית הַגְּדוּלָה עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת
וְתַעֲשִׂי לֹא סָר חִינְךָ לְמִרוֹת הַמַּעֲשָׂה הַחֲמוּר וְהַמוֹזָר.

(ז) וַתַּעַן אֶסְתֵּר שְׁלֹא רֵאתָ הַבְּשִׁלָּה מִסַּפְקַת כְּדִי לְבַקֵּשׁ עַל
עִמָּה, לֹא אֶרְצִית וְלֹא שְׁמִימִית, וַתֹּאמֶר מִתּוֹךְ הַבְּנָה שֶׁהִיא
מִסַּכְנַת אֶת עֲצָמָה שׁוֹב כֹּאשֶׁר אֵין הַצְּדָקָה מוֹבִנַת לְכַנִּיסְתָּה
אֶל הַמֶּלֶךְ, הַמְּבַט הַשְּׁמִימִי גוֹבֵר עַל הָאֶרֶץ שְׂאֵלְתִי
וּבְקִשְׁתִּי.

(ח) אִם מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת אֶת שְׁאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת אֶת בְּקִשְׁתִּי יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן מֵחֵר בְּשֵׁנִית אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אַעֲשֶׂה לָּהֶם וּמֵחֵר אַעֲשֶׂה כְּדַבֵּר הַמֶּלֶךְ לִבְקֹשׁ אֶת בְּקִשְׁתִּי, בְּתִקְוָה שִׁיאִיר לָהּ הָאוֹר. הַמִּישׂוֹר הָאֶרֶצִי תוֹפֵס גַּם הוּא מִקּוֹם וְלֹא נִיתַן לְקַחַת כָּל סִיכּוֹן בְּלִי לְהַבְטִיחַ לַמֶּלֶךְ אֶת מִלּוֹי רְצוֹנוֹ.

(ט) וַיֵּצֵא הָמֶן הַזְּחוּחַ בַּיּוֹם הַהוּא לְבֵיתוֹ שְׂמֵחַ וְטוֹב לֵב וְאִינוּ מוֹטְרֵד כִּמָּה מוֹזְרָה הַהִתְרַחֲשׁוֹת וְכִרְאוֹת הָמֶן אֶת מְרַדְּכֵי בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא קָם וְלֹא זָע מִמָּנוּ מְרַדְּכֵי אִינוּ מִשְׁנָה כִּמְלוֹא נִימָה לְמִרְוֹת הַגְּזִירָה וְאִף אִינוּ טוֹרַח לְהִימָנַע מֵהַתְּנַגְּשׁוֹת. מוֹל הָמֶן גּוֹרְלוֹ כִּבֵּר נַחֲרָץ וְמָה לוֹ לְהִשְׁתַּדֵּל?! וַיִּמְלֵא הָמֶן עַל מְרַדְּכֵי חֲמָה.

(י) וַיִּתְאַפֵּק הָמֶן מִלְּהַרְגוֹ בְּמִקּוֹם וַיָּבוֹא אֶל בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא אֶת אֶהֱבִיו וְאֶת זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ לְהַתִּיעֲצוֹת.

(יא) וַיִּסְפֹּר לָהֶם הָמֶן כְּדִי לְרַצּוֹת אֶת עַצְמוֹ וְכִדִּי לְפִתּוֹחַ בְּדַבְרִים, פִּירַט אֶת הַיְדוּעַ לָהֶם אֶת כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְרַב – רַבְנוֹת, גְּדוּלָה שֶׁל בָּנָיו שֶׁהֵם בְּעֵלֵי תְּפִקִּידִים בַּחֲצֵר הַמֶּלֶךְ

וְאֵת כָּל אֲשֶׁר גָּדְלוּ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׂאוּ עַל
הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ.

(יב) וַיֹּאמֶר הַמֶּן כַּעַת אֲנִי בְשִׂיא גְדוּלְתִי אֶף לֹא הִבִּיאָה
אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר
עָשְׂתָה כִּי אִם אוֹתִי וְגַם לְמַחֵר אֲנִי קָרוֹא לָהּ עִם
הַמֶּלֶךְ.

(יג) וְכֹל זֶה אֵינְנוּ שׁוֹהֵ לִי בְכָל עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה
אֶת מְרַדְּכֵי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, כְּדַרְכֵם שֶׁל
גְּאוּוֹתָנִים שֶׁאֶפְתָּנִים, שֶׁתְּשַׁעִים וְתִשְׁעֵי אֵינָם שׁוּוִים לָהֶם
כְּלוּם מִפְּנֵי הַמָּאָה שֶׁאֵינּוּ בִידָם, וּמִכַּאֵן מִפְּלֹתָם.

(יד) וַתֹּאמֶר לוֹ זָרַשׁ אִשְׁתּוֹ נִקְרָאָה אַחֲרוֹנָה וְדִיבְרָה
רֵאשׁוֹנָה, אִיוּלֶת בִּידָה תִהְרַסְנָה וְכֹל אֲהַבִּיו הַחֲרוּ אַחֲרֶיהָ
יַעֲשׂוּ עֵץ גְּבִיָּה חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבִבְקָר אָמַר לַמֶּלֶךְ
וַיִּתְּלוּ אֶת מְרַדְּכֵי עָלָיו וְלֹא יִצִּיק וְלוֹ עוֹד פַּעַם אַחַת
בְּעֶבֶךְ בְּשַׁעַר וּבָא עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתָּה שְׂמַח וַיִּיטֵב
הַדָּבָר לְפָנָי הַמֶּן וַיַּעַשׂ הָעֵץ.

פרק ו

(א) בַּלַּיְלָהָה הֵהוּא שְׁבִין הַמִּשְׁתָּאוֹת נִדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ
הַמוֹטְרָד וַיֹּאמֶר לְהִבְיֵא אֶת סֵפֶר הַזְּכָרֹנוֹת דְּבָרֵי
הַיָּמִים וַיְהִיו נִקְרָאִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

(ב) וַיִּמָּצֵא כְּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מְרֻדְכֵי עַל בְּגַתְנָא
וְתָרַשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמֵרֵי הַסֶּף אֲשֶׁר בְּקִשׁוֹ
לְשַׁלַּח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוֹשׁ.

(ג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה נַּעֲשֶׂה יָקָר וְגִדּוּלָה לְמְרֻדְכֵי עַל
זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁרָתָיו לֹא נַעֲשֶׂה עִמּוֹ
דָּבָר.

(ד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בְּחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְהָמָן בָּא שְׁכַבְר
עֵלָה הַבּוֹקֵר לְחָצֵר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה כְּחוֹק הָאוֹסֵר
כְּנִיסָה פְּנִימָה. שְׁלֵא כְּאַסְתֵּר, הֵמָּן אֵינּוּ נוֹטֵל סִיכּוֹן לְאֹמֶר
לְמֶלֶךְ לְתִלּוֹת אֶת מְרֻדְכֵי עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הִכִּין לוֹ.

(ה) וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בְּחָצֵר
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבּוּא וַיִּמְלֵא אֶת רְצוֹנִי לִפְנֵי שֹׁאֲמַע מִה
רְצוֹנִי.

(ו) וַיָּבּוּא הָמָן לִפְרוֹס אֶת בְּקִשְׁתּוֹ, וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ
בְּטֵרֵם יִפְצָה פִּי מִה לַעֲשׂוֹת בְּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ

בִּיקְרוּ וַיֹּאמֶר הָמֶן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת
יָקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי.

(ז) וַיֹּאמֶר הָמֶן אֶל הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ
בִּיקְרוּ.

(ח) יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לְבוֹשׁ בּוֹ הַמֶּלֶךְ וְסוּס
אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וְאֲשֶׁר (כאשר) נָתַן כְּתָר
מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ. הַסּוּס הָאֶבִיר שֶׁל טַקְס
הַהַמְלָכָה. בִּיקֵשׁ דִּימוֹי שֶׁל טַקְס הַהַמְלָכָה.

(ט) וְנָתַן הַלְבוּשׁ וְהַסּוּס עַל יַד אִישׁ מִשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ
הַפְּרָתָמִים וְהַלְבִּישׁוּ הַשָּׂר וְחִבְרִיו שִׁיסייעו לוֹ אֶת הָאִישׁ
אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוּ גַם הַהַכְנֹת יַעֲשׂוּ בִּידֵי נַכְבָּדִים
וְהִרְפִּיבוּהוּ עַל הַסּוּס בְּרָחוּב הָעִיר וְקָרְאוּ הַשָּׂר וְחִבְרִיו
לְפָנָיו כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוּ
וּבַכֵּן יִתְרוֹמֵם עוֹד מֵעַמְדוֹ מֵעַתָּה וּלְתַמִּיד. אֵין הַמַּטְרָה טַקְס
חַד פַּעֲמִי.

(י) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמֶן מֵהָרַק חַח אֶת הַלְבוּשׁ וְאֶת
הַסּוּס כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה כֵן לְמַרְדֳּכָי הַיְהוּדִי
הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ יוֹדֵעַ כִּבְר עַל מוֹצְאוֹ, אוֹלִי

מפי המן כי הגידו לו את עם מרדכי אל תפל דבר מכל
 אשר דברת תחת להיות האיש אשר המלך חפץ ביקרו,
 תמלא את תפקיד השר שמרומם את האיש למעמדו החדש,
 אך תעשה זאת לבדך ללא סיוע. אולי ביקש להשפילו
 משהבין את שאיפתו, אולי חשש שהמן יטיל על אחרים
 ויתחמק.

(יא) ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש לבדו
 את מרדכי ורכיבהו ברחוב העיר ויקרא לפניו
 ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו. בעוד
 ההשתחויה אליו בגדולתו היתה בשער המלך בלבד,
 הרכבתו את מרדכי היתה ברחוב העיר.

(יב) וישב מרדכי כבטרם גזירת ההשמדה אל שער
 המלך כבטרם הועלה למעמדו החדש, אלא שהוסר שקו
 המונע ממנו לבוא אל השער והמן נדחה אל ביתו אבל
 וחפוי ראש על מצבו. ביקש מלוכה ומצא אתונות. חינו סר
 בעיני המלך על שאפתנותו ובעיני העם בשל תפקידו בטקס
 הרכבת מרדכי.

(יג) וַיִּסְפַּר הַמֶּן לְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ שִׁיעֶצָה רֵאשׁוֹנָה וּלְכָל אֲהָבָיו וְלֹא עַל פִּי סֹדֵר הַקְּרִיאָה מֵאֲתֻמּוֹל אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו שִׁמְשַׁנְפֵּל כִּבְר אִינָם אוֹהֲבָיו וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְשׁוֹב מֵתֵהֶפֶךְ הַסֹּדֵר שֶׁכֵּן הַתְּשׁוּבָה הִיא נִפְלְתוֹ וְאִשְׁתּוֹ נּוֹפֶלֶת עִמּוֹ בְּעוֹד חֲכָמָיו מִתְּנַעֲרִים מִמֶּנּוּ אִם מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים מְרֻדְכֵי שֶׁאֲתֻמּוֹל דִּמְיֵנו שְׁתוּכֵל לוֹ, הֲרִי לְאַחַר אֲשֶׁר הַחֲלוֹת לְנִפְּל לְפָנָיו לֹא תוּכֵל לוֹ כִּי נִפּוֹל תִּפּוֹל לְפָנָיו מִשְׁנִיצַל הַיְּהוּדִי מִיַּד רוֹדְפוֹ יִשׁוּעֶתוֹ שְׁלֵמָה.

(יד) עוֹדֵם מְדַבְּרִים עִמּוֹ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיִּבְהֲלוּ לְהֵבִיא אֵת הַמֶּן אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֶסְתֵּר הָאִירוּעִים נִכְנָסוּ לְהִלּוֹךְ מִסַּחֲרָה, הַקַּב"ה מֵאִיר פָּנָיו.

פרק ז

(א) וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ הַתּוֹהָה וְהַמֶּן הַמוֹשְׁפֵּל לְשִׁתּוֹת עִם אֶסְתֵּר הַמִּלְכָּה שֶׁכִּבְר אִינָה בְּצוּם.

(ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשְּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה הַיּוֹם מֵה שְׁאַלְתָּ אֶסְתֵּר הַמִּלְכָּה שֶׁהֵנִיאָה אוֹתָךְ לְכָל הָעַנְיִין וְתִנָּתֵן לָךְ וּמָה בִּקְשָׁתָךְ עַד חֲצֵי הַמַּלְכוּת

וְתַעֲשֶׂה. סקרנותו הגיעה לשיאה וכעת על אסתר לפרוע את התחייבותה מאתמול.

(ג) וַתַּעַן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה שִׁכְבַר רֵאתָה אֶת הָאוֹר זֹרֵחַ וְתֹאמַר אִם מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ וְאִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּנָּתֵן לִי נִפְשִׁי בְשֵׂאלֹתַי וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי.
(ד) כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד בְּלִי תְמוּרָה, וְאֵלּוּ לְעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת נִמְכַּרְנוּ לְטוֹבַת אוֹצַר הַמְּלוּכָה הַחֲרָשְׁתִּי, כִּי כַעַת אֵין הָצָר הַמְּבַקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד שׂוֹה – מִתְחַשֵּׁב בְּנִזְק הַמֶּלֶךְ וּלְכֵן אֵין סִיבָה לְהִימָנַע מִבִּקְשַׁת הַבֵּיטוּל.

(ה) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוּשׁ וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא אֲשֶׁר מְלֹאוֹ לְבוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן. אִם בְּאִמַּת לֹא יָדַע, הֲרֵי שֶׁלֹּא יָדַע מֵעוֹלָם עַל מִי גָזַר הַמֶּן הַשְּׁמֵדָה, שֶׁהֲלוֹא אֶת עֵמָה שֶׁל אֶסְתֵּר הוּא כִּבְר יוֹדַע מֵאִמְשׁ דֶּרֶךְ זֵהוּתוֹ שֶׁל מְרַדְכִי. וְאִפְשֶׁר שֶׁבְּמִשְׁתָּה אֵינוֹ יוֹדַע דְּבַר מִלְּבַד הַיּוֹן.

(ו) וְתֹאמַר אֶסְתֵּר אִישׁ צָר וְאוֹיֵב (ע"פ חז"ל החוותה על אחשורוש, כעוברת כעת לחלוטין למישור השמימי –

כנחמיה העומד לפני ארתחשסתא: "ויאמר לי המלך על מה זה אתה מבקש ואתפלל אל אלוהי השמים ואומר למלך אם על המלך טוב..." נחמיה ב ד-ה. בא מלאך וסטר על ידה, כי למרות נשיאת העיניים לשמים אסור לשכוח היכן אנו פועלים) הָמֶן הָרַע הַזֶּה וְהָמֶן נִבְעַת מִלְּפָנַי הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה.

(ז) וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ וּבִלְבוּלוֹ מִמִּשְׁתָּה הָיִין אֶל גִּנַּת הַבַּיִתָּן לַעֲכַל אֶת הַתְּהַפּוּכוֹת וְהָמֶן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמְּלָכָה כִּי רָאָה כִּי כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ.

(ח) וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבַּיִתָּן אֶל בֵּית מִשְׁתָּה הָיִין נְבוּךְ תוּהָה וְחָסַר פֶּשֶׁר וְהָמֶן נָפַל עַל הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שִׁסְבַּר שְׁנוּפַל עַל אֶסְתֵּר הַגַּם לְכַבּוֹשׁ אֶת הַמְּלָכָה עִמִּי בַּבַּיִת לְמַלּוּךְ תַּחְתִּי וְלִקְחַת אֶת אִשְׁתִּי?! הַדָּבָר יֵצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמֶן חָפוּ (במקום בו עוותה ושתי, לעיל א יא).

(ט) וַיֹּאמֶר חֲרָבוֹנָה אֶחָד מִן שִׁבְעַת הַסְּרִיסִים לְפָנָי הַמֶּלֶךְ לְהַרְבוֹת כְּעֶסוֹ גַּם הִנֵּה הָעֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הָמֶן

לְמַרְדְּכִי אֲשֶׁר דָּבַר טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עִמָּד בְּבֵית הַמֶּן
 גְּבַהַּ חֲמֻשִׁים אַמָּה וְהוּא זְמִין לַעֲנִישָׁה מִיִּידִית בְּטֶרֶם
 יִתְפּוּגַג הַיִּין, יוֹדַע סְרִיס נֶפֶשׁ אֲדוֹנָיו, וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תִּלְהוּ
 עָלָיו.

(ו) וַיִּתְּלוּ אֶת הַמֶּן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לְמַרְדְּכִי
 וְחֻמַּת הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה. הַמֶּלֶךְ פּוֹעֵל לְהַשְׁקִיט אֶת מִצַּב רֹחוֹ
 וְתוֹ לֹא. הַגְּזִירָה שְׂרִירָה וְקִיִּימַת וְדַבַּר מֵהוֹתִי לֹא אִירַע.
 בְּמִשׁוֹר הַשְּׁמִימִי רוֹאִים אֶת הָאוֹר, אֵךְ בְּמִשׁוֹר הָאֶרֶץ הַכֹּל
 עַל מְקוֹמוֹ הָרַע.

פרק ח

(א) בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אַחֲשֻׁרוּשׁ לְאַסְתֵּר
 הַמְּלִכָּה אֶת בֵּית הַמֶּן עֶרְרַר הַיְּהוּדִים וּמִשְׁפַּחְתּוֹ גּוֹרְשָׁה
 וּמַרְדְּכִי בָּא לְפָנָי הַמֶּלֶךְ לְהַתְּמַנּוֹת לְרֹאשׁ הַשְּׂרִים תַּחַת
 הַמֶּן כִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר מַה הוּא לָהּ מֵהוֹתוֹ הַמְּדוּיקַת שֶׁל
 הַקֶּשֶׁר וּרְמַתּוֹ. מְקִיּוֹמוֹ שֶׁל הַקֶּשֶׁר הַכִּלְלִי לֹא נִיתַן הִיָּה
 לְהַתְּעַלֵּם גַּם קוֹדֵם לָכֵן, וְכִבֵּר אִמְרָה לְמֶלֶךְ דַּבַּר בְּשֵׁם מַרְדְּכִי.
 (ב) וַיִּסֵּר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הָעֵבִיר מֵהַמֶּן
 וַיִּתְּנָהּ לְמַרְדְּכִי עֲצַת הַמֶּן לְהַעֲלוֹת לְגִדּוּלָה אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר

המלך חפץ ביקרו התקיימה בו ביום, גם אם כוונת המלך בבוקר היתה לפירעון חוב בעלמא, וְתִשָּׂם אֶסְתֵּר אֶת מַרְדְּכָי עַל בֵּית הַמֶּן לְהַשְׁלִים הַמַּהְפֵּךְ הַמַּעֲמָדִי.

(ג) משסיימו את תהליך ההפיכה האישית וְתוֹסֵף אֶסְתֵּר שֶׁהִבִּינָה שְׁדַבֵּר לֹא הִשְׁתַּנָּה בְּסוּגִיַּת הַשְּׂמֵדָה הָעַם וְתִדְבֹר לְפָנַי הַמֶּלֶךְ וְתִפֹּל לְפָנַי רַגְלָיו וְתִבְכֶּה וְתִתְחַנֵּן לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת רֵעַת הַמֶּן הָאֲגִי וְאֵת מַחְשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל הַיְהוּדִים שֶׁהִיא בְּתוֹקְפָה גַם בַּהֲעֲדָרוֹ, שֶׁהִי חוֹתֵם הַמֶּלֶךְ עֲלֶיהָ וְלֹא חוֹתְמוֹ שֶׁל הַמֶּן.

(ד) וַיֹּשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֶת שְׂרַבְט הַזֹּהָב נֹרְאָה שְׂשׂוּב הִיִּתָּה זֹו כְּנִיסָה אֶל הַחֲצַר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא כֹדָת וְתִקַּם אֶסְתֵּר וְתַעֲמֹד לְפָנַי הַמֶּלֶךְ.

(ה) וְתִאֲמַר בְּרִיבּוּי לְשׁוֹנוֹת תְּחִנּוּנִים אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם מִצְּאֵתַי חֵן לְפָנָיו וְכִשֶּׁר הַדְּבָר לְפָנַי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִפְתַּב לְהָשִׁיב אֶת הַסְּפָרִים מִחֲשַׁבְתֵּי הַמֶּן בֶּן הַמְּדַתָּא הָאֲגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבְד אֶת הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ בְּנִיגוּד לְחֻקָּה שְׂאִינָה מֵאַפְשֶׁרֶת זֹאת (אֹוֹלִי לֹא יִדְעָה שְׂכַךְ הַחֻק, אֹוֹלִי

הסתמכה על תקדים כורש שנתן רשות לבניית המקדש ושב והשעה אותה, עזרא ד כא).

(ו) אין מטרתי בכל מעשי להציל את עצמי ולעלות לגדולה אישית **כִּי אֵיכָכָה אוֹכַל וְרֵאִיתִי בְרָעָה אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֶת עַמִּי וְאֵיכָכָה אוֹכַל וְרֵאִיתִי בְּאֶבֶדן מוֹלְדָתִי.**

(ז) **וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרֶשׁ לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמַרְדֳּכָי הַיְהוּדִי הֲנֵה בֵּית הַמֶּן נָתַתִּי לְאַסְתֵּר וְאֵתוֹ תָּלוּ עַל הָעֵץ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח יְדוֹ בַּיְהוּדִים.** כוונותי כעת לטובתכם.

(ח) **וְאַתֶּם פְּתוּבוּ עַל הַיְהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם** במסגרת החוק **בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחַתְמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ** ויותר מזה אינני יכול, **כִּי כָתַב אֲשֶׁר נִכְתַּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְנַחְתוּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב** ועל כן עם כל הרצון הטוב, הגזירה תיוותר על כנה (כורש השעה ולא ביטל, ואולי פעל בעקיפין שצרי יהודה הם שיביטלו. וכך מתן הרשות נותר למזכרת עד ימי דריווש השני והביטול לא נשאר, עזרא ו א-ה).

(ט) וַיִּקְרְאוּ סִפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּעַת הַהִיא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי
 הוּא חֲדָשׁ סִיוֵן בְּשִׁלּוּשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ כַּמַּעַט שִׁבְעִים יוֹם
 אַרְךְ הַמַּאֲמָץ, שְׁכַלֵּל סִיכּוֹן עֲצָמֵי בִשְׁנֵית, לַהֲנִיא אֶת הַמֶּלֶךְ
 וּלְמַצּוֹא אֶת הַנּוֹסַח הָאוֹפֵטִימָלִי בַּמַּסְגֶּרֶת הַבִּלְתִּי אֲפֹשְׁרִי,
 וַיִּכְתֹּב כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּה מֶרְדֳּכָי אֶל הַיְהוּדִים שֶׁהֵינָם
 בְּפוֹעַל צַד מִשְׁמַעוֹתַי מַעַתָּה, לַמְרוֹת הַיּוֹתֵם בְּנֵי מוֹוֹת לַיּוֹם
 אֶחָד, וְאֵל הָאֲחַשְׁדַּרְפָּנִים וְהַפְּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת
 אֲשֶׁר מֵהֵדוּ וְעַד כּוֹשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה
 מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם וְעַם כִּלְשָׁנוּ וְאֵל
 הַיְהוּדִים כִּכְתָבָם וְכִלְשׁוֹנָם הֵם שׁוֹמְרִים עַל זֵהוּת כְּתָב
 וּלְשׁוֹן, גַּם בְּתוֹךְ הַמְּדִינֹת הַזֵּרוֹת. כַּעַת לְשׁוֹנָם קִיבְלָה הַכְּרָה
 חוֹקִית.

(י) וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֶרֶשׁ וַיְחַתֵּם בְּטַבַּעַת
 הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סִפְרִים בְּיַד הָרָצִים בְּסוּסִים רַכְבֵּי
 הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים בְּנֵי הָרַמְכִים, דּוֹאֵר חִירוֹם מַלְכוּתִי
 בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ שְׁנַסְלָלָהּ בִּימֵי דְרִיוּשׁ הָרֵאשׁוֹן מִשׁוֹשׁן עַד סַרְדָּס
 בְּלוּד – 2,700 ק"מ – בַּה עֵבְרָה שִׁיירָה רִגִילָה בִּ90 יוֹם, אוֹלָם
 הַדּוֹאֵר הַמַּלְכוּתִי עֵבֵר בַּה 77 יָמִים, תּוֹךְ הַחֲלַפְתַּת סוּסִים

שיטתית ומאורגנת. כך הגיעו האגרות למקומות הרחוקים בסדר הפוך, ובכך נמנע טבח מידי עם קבלת אגרות ההשמדה. אך במדינות הקרובות האגרות הגיעו לפי הסדר, וחז"ל ביארו שהאגרות תשע שנים קודם לכן, 'להיות כל איש שורר בביתו', הורידו את מעמדו של אחשורוש בעיני האזרחים וכך נמנע הטבח.

(יא) **אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ בְּטוֹבוֹ רְשׁוֹת חֻקִּית לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל עִיר וְעִיר לְהַקְהִיל וְלַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם וְלֹא לֵלַכְתְּ כְּצֹאֵן לְטִבַּח, לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג (וּיִגָּז: לְהַרְג) וְלֹאֲבַד אֶת כָּל חַיִּל עִם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם לְמִרוֹת שֶׁהֵם עוֹשִׂים זֹאת עַל פִּי חֻקֵּי שֶׁל אוֹתוֹ מֶלֶךְ עֲצָמוֹ וְגַם טָף וְנָשִׁים שֶׁל אוֹתָם אֲנָשֵׁי חַיִּל, הַשְׁמָדָה תְּמוֹרֶת הַשְׁמָדָה, כָּל דְּאֵלִים גְּבוּר, וְהַכֹּל בַּחֲסוֹת הַחֹק וּבְצוֹ אוֹתוֹ מֶלֶךְ, חֲתוּם בְּאוֹתָהּ טִבְעֵת, וְשִׁלְלָם לְבוֹז כְּאִילוֹ צָרִיךְ גַּם תְּמָרִיעַ, הַכֹּל לְשֵׁם הַאיִזוֹן.**

(יב) **בְּיוֹם אֶחָד אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל הַחֹק הַקּוֹדֵם בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשׁוּרוֹשׁ בְּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אָדָר. אֵין הִיתֵר לְעִנְיָשָׁה אוֹ לְנִקְמָה, רַק**

להתגוננות תוך איזון מלא. לולא החוק החדש היה איסור על יהודי לעמוד על נפשו מול רוצחו. ולו היה עובר על החוק ומתגונן מה היה עונשו? מוות?! כעת המלך מתיר בחסדו לנרצחים שלא להירצח!

(יג) פֶּתֶשְׁגֶן הַפֶּתַח לְהַנִּיתָ דָת – חוֹק בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גְלוּי לְכָל הָעַמִּים וְלִהְיוֹת הַיְהוּדִים עֲתִידִים מוֹכְנִים, יתאמנו מעכשיו ליום הזה להנַקם מאִבֵּיהֶם בשעת מעשה בלבד.

(יד) הָרָצִים רָכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחֻשְׁתָּרָנִים יֵצְאוּ מִבְּהֵלִים וְדַחּוּפִים בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ כְּאֵמֹר, יש דירוג בין האיגרות: ללא תאריך יעד – וישלח ספרים, דואר רגיל. עם תאריך יעד רחוק – יצאו דחופים, דואר מהיר. עם צורך לעקוף את האגרות הקודמות – מבוהלים ודחופים, דואר חירום. וְהִדַּת

נִתְּנָה מִיִּדֵי בְּשׂוֹשֵׁן הַבִּירָה כְּנוֹהֵל פְּרָסוֹם חוֹק חָדָשׁ.
(טו) וּמְרַדְּכֵי יֵצְאוּ מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוֹשׁ מַלְכוּת תִּכְלֶת וְחוֹר וְעֵטֶרֶת זָהָב גְּדוּלָה וְתַכְרִיף בּוּץ וְאַרְגָּמָן כִּפֵּי שִׁלְבָשׁ עַל הַסּוֹס לְשַׁעָה כְּעַת קִיבְלוּ לְתַמִּידָה,

וְהָעִיר שׁוֹשָׁן קהילת היהודים שבה צְהֵלָה וְשִׁמְחָה על
המהפך ברוח הדברים בפועל ונטיית המלך לצדם.

(זט) לַיהוּדִים הֵיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשׁוֹשָׁן וְיָקָר למרות
אי ביטול חוק ההשמדה באופן רשמי.

(זז) וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וְעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר
דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מִגִּיעַ שִׁמְחָה וְשׁוֹשָׁן לַיהוּדִים
מִשְׁתָּה וְיוֹם טוֹב כְּבִיכּוֹל כְּבַר נִיצְחוֹ וְרַבִּים מֵעַמִּי
הָאָרֶץ מִתִּיהָדִים כִּי נָפַל פַּחַד הַיהוּדִים עֲלֵיהֶם שֵׁמָא
ירחיבו נקמתם מעבר להתגוננות.

פרק ט

(א) וההכרעה המתינה ליום פקודה. וּבִשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ
הוא חֹדֶשׁ אֲדָר בְּשָׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ
דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ לְהַעֲשׂוֹת באותו בוקר קם כל יהודי
בממלכה כשלדמו אין ערך ואין מחיר, מותר להרגו על פי
חוק ואין עונש לצורר הרוצחו, אלא שיש ליהודי יכולת
להתגונן ולנקום תוך כדי מעשה בַּיּוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ אֵיבֵי
הַיהוּדִים לְשָׁלוֹט בָּהֶם וְנִהְפְּוּ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ

הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשֵׁנְאֵיהֶם הַמֵּאֲבָק הַתְּרוֹחֵשׁ בַּשֹּׁטָח, הִיתֵר
 חוקי לרצוח מול היתר חוקי לרצוח.

(ב) נִקְהָלוּ הַיְהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ
 אַחֲשׁוּרוֹשׁ לְשַׁלַּח יָד בַּמִּבְקָשֵׁי רָעָתָם הַרְשָׁאִים עֲדִיין
 לפגוע בהם, ובודאי שיכולים לעמוד מולם בפרוע בהם
 היהודים, נעשה הנס וְאִישׁ לֹא עָמַד לְפָנֵיהֶם (וי"ג:
 בְּפָנֵיהֶם) בְּפוֹעַל אִפִּילוּ לֹא כְּדִי לְהַתְּגוֹנֵן, וזאת כִּי נִפְלָ
 פְּחָדָם הַמִּשְׁתַּק עַל כָּל הָעַמִּים.

(ג) ומפני שראו הצרים שכבר חודשים ארוכים נהפך מעמד
 היהודים לטובה וְכָל שָׂרֵי הַמְּדִינֹת וְהָאֲחַשְׁדָּרְפָּנִים
 וְהַפְּחוֹת וְעִשֵׂי הַמֶּלֶאכָה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִנְּשָׂאִים אֶת
 הַיְהוּדִים כִּי נִפְלָ פְּחָד מִרְדְּכִי עֲלֵיהֶם. בעקבות השינוי
 בחוק עליו חתם מרדכי, מנגנוני השלטון המקומיים (על
 נשקם, כנראה) עברו מצד הצרים לצד היהודים.

(ד) כִּי גָדוֹל מִרְדְּכִי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ מִזֶּה זְמַן וְשָׁמְעוּ
 הוֹלֵךְ בְּכָל הַמְּדִינֹת עִם הַגַּעַת הָאֵיגְרוֹת כִּי הָאִישׁ
 מִרְדְּכִי הוֹלֵךְ וְגָדוֹל, מפני כל זאת לא עמד איש צר
 בפניהם לעמוד על נפשו ביום הגורלי.

(ה) וַיְכּוּ הַיְהוּדִים בְּכָל אִיבֵיהֶם הַפְעִילִים מִפֶּת חֶרֶב
וְהָרָג וְאַבְדָּן וְלֹא בַטֶּפֶס וְנִשְׁיָהֶם לַמְרוֹת הַהֵיטֵר וַיַּעֲשׂוּ
בְשִׁנְאֵיהֶם כְּרִצּוֹנָם לַהֲרֹגם אִף שֶׁלֹּא עָמְדוּ עֲלֵיהֶם בַּפּוֹעַל.

(ו) וּבְשׁוֹשַׁן הַבִּירָה קִרִית הַמַּמְלָכָה הָרָגוּ הַיְהוּדִים וְאַבְדּוּ
מֵאֲנָשֵׁי הַבִּירָה עֲצֻמָּה חֲמִשׁ מֵאוֹת אִישׁ שֶׁצָּרְרוּ אוֹתָם.

(ז) וְאֵת פְּרִשְׁנֵדְתָּא וְאֵת דְּלָפוֹן וְאֵת אֶסְפֵּתָא.

(ח) וְאֵת פּוֹרְתָא וְאֵת אֲדִלְיָא וְאֵת אַרִידְתָּא.

(ט) וְאֵת פְּרַמְשֵׁתָא וְאֵת אַרִיסִי וְאֵת אַרִידִי וְאֵת
וַיִּזְתָּא.

(י) עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמֶן בֶּן הַמֶּדְתָּא צָרַר הַיְהוּדִים אֲשֶׁר
תִּפְסוּ עַמְדוֹת מִפְתַּח (רוב בניו, לעיל ה' יא) וְגַם לְאַחַר תְּלִייתוֹ
יִיצְגוּ אֶת הַמֶּשֶׁךְ דְּרָכּוֹ וְאֵת הַתְּקוּהָ לְהַפִּיכָה חוֹזֶרֶת עִם שִׁנּוּי
נוֹסֵף בְּמִצַּב רוּחוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָרָגוּ וּבִבְזָה לֹא שָׁלְחוּ אֶת
יָדָם לַמְרוֹת הַהֵיטֵר.

(יא) בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפָּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה
הַקְּרוּבָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.

(יב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה
הָרָגוּ הַיְהוּדִים וְאַבְדּוּ חֲמִשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְאֵת עֲשֶׂרֶת

בְּנֵי הַזֶּמֶן. בְּשָׂאֵר מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מָה עָשׂוּ
הַיְהוּדִים וּמָה שָׁאַלְתֶּךָ וַיִּנְתֶּנִּי לָךְ וּמָה בִקְשָׁתֶךָ עוֹד
וַתַּעַשׂ הָאֵם רְצוֹנְךָ הַתְּמַלָּא?

(יג) וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנְתֶּנִּי גַם מִחֵר
לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוֹשֵׁן הָעִיר לַעֲשׂוֹת כְּדַת הַיּוֹם לַמְּרוֹת
שֶׁהִסְכְּנָה חִלְפָה, לַעֲבוֹר מִהַתְּגוֹנְנוֹת לַנִּקְמָה, וְלוֹ בַקְּרֵבַת הַמֶּלֶךְ
בְּלִבָּד, כְּדִי לְהַשִּׁיב אֶת כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל וְלֹא רַק אֶת הַיִּשְׂרָדוֹת
וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הַזֶּמֶן יִתְּלוּ עַל הָעֵץ לְהַנְצִיחֵם
כְּפוּשֵׁים הַנִּידוּנִים לַמּוֹת וְלֹא כְּלוֹחֲמִים שֶׁנִּפְּלוּ בַקֶּרֶב.

(יד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהַעֲשׂוֹת כִּן וַתִּנְתֶּנִּי דָת בְּשׁוֹשֵׁן
לְנִקּוּם לַמַּחֲרֵת וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הַזֶּמֶן תִּתְּלוּ בּוֹ בַיּוֹם.
(טו) וַיִּקְהָלוּ הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוֹשֵׁן גַם בַּיּוֹם אַרְבָּעָה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר וַיִּהְיֶה גוֹ בְּשׁוֹשֵׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ
וּבְבִזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם לַמְּרוֹת שֶׁזוֹ כְּבֵר נִקְמָה, שֶׁמְרוּ
עַל אוֹפֵייהַ כְּהַתְּקוֹמְמוֹת וְהַגְּנָה עֲצֻמִּית.

(טז) כֹּאן הַסִּיפּוֹר הוּא עַל פִּי סֵדֶר הַדִּיוּחִים לְבִירָה וְלֹא עַל פִּי
סֵדֶר הָאִירוּעִים וְשָׂאֵר הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּמְדִינֹת הַמֶּלֶךְ
נִקְהָלוּ וְעָמְדוּ עַל נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאִיְבִיהֶם וְהָרוּג

בְּשֵׁנָאִיהֶם הַפְעִילִים חֲמֹשֶׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף ולא בנשיהם
 וטפם למרות ההיתר החוקי וּבְבִזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם
 למרות ההיתר, נקטו הגנה עצמית ולא ביקשו נקם לשמו.
 ניכר שיש ארגון מלמעלה, כנראה בפיקודו של מרדכי.

(יז) בְּיוֹם שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר עד כאן סדר
 ההריגות, וכעת מפורט סדר החגיגות באותה שנה. וְנוֹחַ
 בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשֵׂה אֹתוֹ את יום המנוחה באותה
 שנה יוֹם מְשֻׁתָּה וְשִׁמְחָה באופן חד פעמי. זוהי שמחה על
 ששב ונאסר דמם על פי חוק, שב הערך הרשמי לחיי יהודי
 ככל אדם.

(יח) וְהִיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוֹשָׁן נִקְהָלוּ בְּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ
 למלחמה בבירה וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ למלחמה בעיר, ולא
 התפנו לשמוח על חייהם שניתנו להם מחדש וְנוֹחַ
 בַּחֲמֹשֶׁה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשֵׂה אֹתוֹ את יום המנוחה יוֹם
 מְשֻׁתָּה וְשִׁמְחָה המציין יותר את נקמת ישראל ביום השני,
 שמבטאת את כבודם מעבר לזכות קיום בסיסית. עד כאן
 החגיגות באותה שנה.

(יט) כעת מפורטות החגיגות לשנים הבאות. על בן היהודים הפרזים הישבים בערי הפרזות עשים בשנים הבאות מעצמם את יום ארבעה עשר לחדש אדר שבו שבו חייהם לחוקיותם שמחה ומשנה ויום טוב ביטול מלאכה ומשלח מנות מסעודתם איש לרעהו לשתפו בסעודה. אבל יום חמשה עשר בשושן היה חגיגה חד פעמית בשל המנוחה והנצחון, ואין לו את אותה משמעות לשנים הבאות. גם סכנתם היתה פחותה, שכן השלטון המקומי בערים הבצורות חזק, והוא היה כפוף למרדכי המשנה למלך.

(כ) כעת תקנת החגיגות לדורות. ויכתב מרדכי את הדברים האלה כפי שהתרחשו וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים.

(כא) לקים עליהם לדורות להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר לציין את שובם של חיי היהודים להיאסר ברציחה ואת יום חמשה עשר בו לציין

את הנצחון על ראשי האויבים שבשושן ואת גדולתם של ישראל, בְּכֹל שָׁנָה וְשָׁנָה.

(כב) פַּיִמִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים מֵאִיבֵיהֶם וְהַחֲדָשׁ אֲשֶׁר נֶהְפֵּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִׂמְחָה וּמְשֻׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְּנוֹת לְאֲבִינַיִם בְּנוֹסֶף עַל מְשֻׁלוֹחַ הַמְּנוֹת שֶׁהִנְהִיגוּ מֵעֲצָמָם הוֹסִיף מֵרַדְכִי לְתַקֵּן עֲזָרָה לְאֲבִיוֹנִים. אֲבֵל יוֹם טוֹב (אִיסוֹר מֵלֹאכָה) שֶׁנִּהְיָה מֵעֲצָמָם לֹא הִתְקַבַּל כְּתִקְנָה מֵחַיִּיבֵת.

(כג) וְקִבַּל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחֲלוּ כָּבֵד לַעֲשׂוֹת מֵעֲצָמָם – חֲגִיגַת אַרְבַּעַת עָשָׂר וּמְשֻׁלוֹחַ מְנוֹת וְאֵת אֲשֶׁר כָּתַב מְרַדְכִי אֲלֵיהֶם לְהוֹסִיף חֲגִיגַת חֲמִשָּׁה עָשָׂר וּמִתְּנוֹת לְאֲבִיוֹנִים.

(כד) וְהַמַּעֲשֶׂה בְּתִמְצִית הוּא כִּי הָמָן בֶּן הַמְּדֵתָא הָאֲגָגִי צִדָּר כָּל הַיְהוּדִים מֵרֹאשׁ בְּלֵי סִיבָה, שְׁחִיפֵשׁ תּוֹאנָה כְּלָפִי מֵרַדְכִי הַמְּקִנִּיטוֹ חָשַׁב עַל הַיְהוּדִים לְאַבְדֵם וְהִפֵּל פּוֹר הוּא הַגּוֹרֵל לְהֵמָּם וּלְאַבְדֵם.

(כה) וּבְבֹאֶהּ שֶׁל אֶסְתֵּר לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר הַמֶּלֶךְ: עִם שְׁלִיחַת הַסֵּפֶר הַמְתִּיר לַיהוּדִים לְהִתְגּוֹנֵן יָשׁוּב מִחֲשֻׁבְתּוֹ הֲרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁב עַל הַיְהוּדִים עַל רֵאשׁוֹ שְׁלוֹ וְשֶׁל אֲנָשָׁיו, וְתָלוּ אֹתוֹ מִזֶּה זְמַן וְאֵת בְּנָיו בְּעַקְבוֹת הַסֵּפֶר עַל הָעֵץ פּוֹר הַמֵּן נִהְפֵךְ לְפוֹרִינוּ.

(כו) עַל בֶּן קָרְאֵו הַיְהוּדִים לַיָּמִים הָאֵלֶּה פּוֹרִים עַל שֵׁם הַפּוֹר פּוֹר הַיּוֹם וּפּוֹר הַחֹדֶשׁ הַרִי שְׁנֵי פּוֹרִים, עַל בֶּן עַל כָּל דְּבָרֵי הָאֲגָרָת הַזֹּאת וּמָה שֶׁרָאוּ עַל כִּכָּה מֵרֵאשׁ וּמָה שֶׁהִגִּיעַ אֲלֵיהֶם לְבִסּוּף.

(כז) קִיְמוּ וְקִבְּלוּ הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל זֵרַעֲם וְעַל כָּל הַנְּלוּיִם עֲלֵיהֶם גֵּרִים הַמְצַטְרָפִים בְּדוֹרוֹת הַבָּאִים, לְמִרוֹת שֶׁלֹּא הָיוּ בְּכָלל הַנֶּסֶךְ וְלֹא יַעֲבֹר וְיִתְבַטֵּל חֵג זֶה לְעוֹלָם לְהִיּוֹת עֲשִׂים אֵת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה יוֹם הַהֲצֵלָה הַמֵּיידִית וְיוֹם הַשְּׂמֵדָה הָאוֹיְבִים כִּכְתָבָם וְכִזְמָנָם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.

(כח) וּמַעִיד הַכְּתוּב וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל דוֹר וְדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר

וְעִיר וַיְמִי הַפְּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים
וְזָכְרָם לֹא יִסּוּף מִזְרָעָם.

(כט) וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בֵּת אַבְיָחִיל וּמְרֻדְכֵי
הַיְּהוּדִי אֶת כָּל תִּקְוַת הַחֹק הַפְּרָסִי לְהַתִּיר לְקִיָּם אֶת
אֲגַרַת הַפְּרִים הַזֹּאת הַשְּׁנִיָּת בְּמִקְבִּיל לְהַסְכְּמָה הַיְּהוּדִית,
לֹלָ חֲשָׁשׁ אִיבָה שְׁחוּגָגִים נִצְחוֹן עַל בְּנֵי חֲסוֹת הַמֶּלֶךְ.

(ל) וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֲגַרַת חֲמִישִׁית (אֲגַרַת מְמוּכָן, אֲגַרַת
הַמֶּן, אֲגַרַת מְרֻדְכֵי לְהַתְּגוֹנֵן, אֲגַרַת מְרֻדְכֵי לְחַגּוּג וְאֲגַרַת
מְרֻדְכֵי לְתִקְוַת אֶת הַחֹק הַפְּרָסִי) אֶל כָּל הַיְּהוּדִים אֶל
שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מְלָכוֹת אַחֲשׁוּרוּשׁ דְּבָרֵי
שְׁלוֹם שֶׁלֹּא יַחֲשׂוּ מִפְּנֵי הַמְּלָכוֹת וְאַמַּת שִׁיחַגּוּ אֶת הַחֹק
כְּרָאוּי.

(לא) לְקִיָּם אֶת יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר
קִיָּם – תִּיקְנוּ וְאִישְׁרוּ עֲלֵיהֶם מְרֻדְכֵי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיָּמוּ כְּבֹר מַעֲצָמָם עַל נַפְשָׁם וְעַל
זְרָעָם בְּשֵׁל דְּבָרֵי הַצּוֹמוֹת וְזַעֲקָתָם בַּעַת הַגְּזִירָה.

(לב) וְעַל פִּי דְרִישַׁת וּמֵאֲמֹר אֶסְתֵּר לְחַכְמִים, קִיָּם – אוֹשְׁרוּ
דְּבָרֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה וְנִכְתָּב בְּסֵפֶר בְּמִגִּילָה לְדוֹרוֹת.

פרק י

(א) אחר כך חיזק ה' עוד את אחשורוש, וישם המלך [אחשרש] אחשורש מס כשליט, על הארץ אסיה ואפריקה בהם שלט מכבר ואיי הים צפון אגן הים התיכון, דרום אירופה, האזור הנתון להשפעת יוון אותו כבש כעת.

(ב) וכל מעשה תקפו וגבורתו של אחשורוש ופרשת גדלת מרדכי הכרוכה בכך אשר גדלו המלך ולכן הצליחו ה', הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס, ואילו במגילה נכתבו חסדי ה' לישראל בלבד.

(ג) פי מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש וגדול ליהודים העולים לירושלים (נחמיה ז ז), ורצוי לרב אחיו דרש טוב לעמו אפשר שעמד עם אסתר מאחורי נדיבותו המופלגת של ארתחשסתא בבניין בית המקדש (עזרא ז יא-כו). ודבר שלום לכל זרעו, ולא דרש לעצמו את השלטון בירושלים על חשבון זרובבל וביתו מזרע דוד, לקיים את ברית יהונתן אביו (כמיוחס בתרגום שני) עם דוד אבי זרובבל: 'ה' יהיה ביני ובינך ובין זרעי ובין זרעך עד עולם' (שמואל א כ מב), 'ואתה תמלוך על ישראל ואנכי אהיה לך למשנה' (שם כג יז).

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, הרב את ריבנו, והדן את דיננו, והנוקם את נקמתנו, והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו, והנפרע לנו מצרינו, ברוך אתה יי הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם, האל המושיע.

אשר הניא עצת גוים, ויפר מחשבות ערומים.
 בקום עלינו אדם רשע, נצר זדון מזרע עמלק.
 גאה בעשרו וכרה לו בור, וגדלתו יקשה לו לכד.
 דמה בנפשו ללכד ונלכד, בקש להשמיד ונשמד מהרה.
 המן הודיע איבת אבותיו, ועורר שנאת אחים לבנים.
 ולא זכר רחמי שאול, כי בחמלתו על אגג נולד אויב.
 זמם רשע להכרית צדיק, ונלכד טמא בידי טהור.
 חסד גבר על שגגת אב, ורשע הוסיף חטא על חטאיו.
 טמן בלבו מחשבות ערומיו, ויתמכר לעשות רעה.
 ידו שלח בקדושי אל, כספו נתן להכרית זכרם.
 כראות מרדכי כי יצא קצף, ודתי המן נתנו בשושן.
 לבש שק וקשר מספד, וגזר צום וישב על האפר.
 מי זה יעמד לכפר שגגה, ולמחל חטאת עון אבותינו.

גַּץ פָּרַח מִלּוּלָב, הֵן הִדְסָה עֲמֻדָה לְעוֹרֵר יְשָׁנִים.
סְרִיסְיָה הִבְהִילוּ לְהֵמֵן, לְהִשְׁקוֹתוֹ יַיִן חֲמַת תַּנְיִינִים.
עֲמַד בַּעֲשָׂרוֹ וְנִפְל בְּרִשְׁעוֹ, עָשָׂה לוֹ עֵץ וְנִתְּלָה עָלָיו.
פִּיָּהֶם פָּתְחוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תַבַּל, כִּי פוֹר הֵמֵן גִּהְפֹּף לְפוֹרְנוֹ.
צַדִּיק גִּחְלָץ מִיַּד רָשָׁע, אוֹיֵב גִּמֵּן תַּחַת נַפְשׁוֹ.
קִיְמוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת פּוֹרִים, וְלִשְׁמַח בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.
רֵאִיתָ אֵת תְּפִלַּת מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר. הֵמֵן וּבְנָיו עַל הָעֵץ תִּלִּיתָ.

שׁוֹשְׁנַת יַעֲקֹב צָהֳלָה וְשִׁמְחָה, בְּרֵאוֹתֶם יַחַד תִּכְלַת מְרַדְכֵי.
תְּשׁוּעָתֶם הָיִיתָ לְנִצָּחַ, וְתִקּוֹתֶם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר.
לְהוֹדִיעַ שְׁכָל קִנְיָךְ לֹא יִבְשׁוּ,
וְלֹא יִכְלְמוּ לְנִצָּחַ כָּל הַחוֹסִים בְּךָ.

אֲרוֹר הֵמֵן אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לֹאֲבָדֵי. בְּרוּךְ מְרַדְכֵי הַיְהוּדֵי.
אֲרוּרָה זֵרֵשׁ אִשְׁתִּי מִפְּחִידֵי. בְּרוּכָה אֲסְתֵּר בַּעֲדֵי.
אֲרוּרִים כָּל הָרִשְׁעִים. בְּרוּכִים כָּל הַצַּדִּיקִים.
וְגַם חֲרַבּוֹנָה זְכוּר לְטוֹב.

נקודות עיקריות העולות מן העיון:

א. ישנם שלושה אופני שיגור אגרות: דואר רגיל לאגרות ללא תאריך יעד, דואר מהיר לאגרות עם תאריך יעד, ודואר חירום לאגרות דחופות במיוחד. דרך המלך נסללה באותה תקופה ואיפשרה לדואר המלכותי לנוע במהירות עצומה (מרדכי ברויאר, דברי הימים לישראל ולאומות העולם, עמ' 108).

ב. הבירה נקראה שושן והעיר שמעבר לנחל נקראה גם היא שושן. בבירה חיים ופועלים אנשי השלטון ובעלי תפקידים, ובעיר היו יהודים רבים. ביום יג הרגו היהודים בבירה חמש מאות איש, וביום יד הרגו בעיר שלוש מאות איש (ר"ר מרגליות, המקרא והמסורה).

ג. היה בית נשים כבר לפני כן ועצת הנערים רק הרחיבה אותו. מתוך שמונה נערות נכנסה אחת לתור ושבע האחרות שימשו אותה.

ד. זהותו של מרדכי לא היתה ידועה לסביבתו הנכרית, כמו זהותה של אסתר, שהרי הקשר ביניהם היה גלוי. תועלת ההסתרה חלפה עם גילוי זהותו של מרדכי להמן, שכן למרות שהמן לא היה מודע לקשר בין אסתר למרדכי עד המשתה השני, לא ניתן לסמוך על כך שהמלך לא יקשר.

ה. העם מתעלם מפקידת כורש ומבקש לשבת בגויים, בית ה' ונחלתו עומדים בחורבנם ושנאת ישראל עולה.

ו. החל מהדיון בין מרדכי לאסתר, המבט עובר מהמישור הארצי למישור השמימי, עד שיש צורך לעצור את אסתר שלא תתעלם לחלוטין ממה שקורה על הארץ.

ז. תליית המן היתה הארה שמיימית, אך כדי לשנות את הגזירה בארץ היה על אסתר לחרף שוב את נפשה בכניסה לחצר הפנימית, ומאמציה ארכו כמעט שבעים יום עד כתיבת האגרות.

ח. השינוי שלא התרחש עם תליית המן, לא חל גם עם משלוח האגרות השניות, לא עם עליית מרדכי, לא עם פחד האומות מהיהודים ולא עם התייחדות עמי הארץ. ההתמודדות בפועל היתה רק ביום י"ג ורק בחלוף היום ניצלו חייהם.

ט. עם זאת היו הכנות מראש, ונראה שההתנגדות היתה מאורגנת, והדבר התאפשר בשל שליטת מרדכי בארגון ההתנגדות ובהכפפת מנגנונים מקומיים ונשקם לצד היהודים (ר"י מדן).

י. למרות החוק המתיר ליהודים להרוג באויביהם באופן גורף (כל חיל עם, טף ונשים, שללם לבוז), לא הרגו אלא את

האויבים עצמם ולא טף ונשים, ולא בזזו שלל. בעיר שושן לבדה פעלו יום נוסף כנקמה.

יא. חגיגת י"ד היא על הצלת חייהם והחזרתם למסגרת החוק הנורמלי שאסור להרגם ככל אדם. חגיגת ט"ו היא על העדרם של האויבים. בשושן לא חששו כל כך מהאויבים ולכן לא חגגו בשנים הבאות עד שתיקן זאת מרדכי.

יב. תליית בני המן נצרכה כדי להנציחם כפושעים (ר"י מדן).

יג. מרדכי הוא נצר לבית מלכות ישראל הראשונה. ויתורו על מלכות ישראל המתחדשת הוא בשל בריתו של יהונתן עם דוד.

יד. נראה שמרדכי ואסתר פעלו בגדולתם בבית המלך עבור בניין המקדש וחיזוקו (ר"י מדן).